Ἔτος Δ', Περιοδος Δευτερα — Αθηναι 26 Σεπτεμβριου 1887 — Αριθ. 35

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΓΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΕ' ΜΑΡΤΙΟΥ
Παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἔναντι τοῦ Κήπου.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μάνη καὶ Μανιάται, ὑπὸ Π. Κ.
Ἡ Ξενολατρεία, ὑπὸ Γ. Στρατήγη.
ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.
ΠΟΙΗΣΙΣ: **Μονόλογος τοῦ Δὸν Ζουάν**, ὑπὸ Γ. Σουρῆ.
ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ: **Ἡ Ἐκδίκησις**, (ἐκ τῶν τοῦ Ἐδγὰρ-Πόου), μετάφρασις Κ. Ι. Πρασσᾶ. — **Ἡ Γυνὴ ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἡ ἀποστολὴ αὐτῆς ἐν τῷ μέλλοντι**, ὑπὸ Μαργαρίτας Ἀλβάνα Μηνιάτη.
ΑΝΑΛΕΚΤΑ.
Ἡ Κορωπὴ ἢ τὸ Κορωπίον, ὑπὸ Θ. Πολυκράτους.
ΕΝ ΤΗ ΔΕΛΤΙΩ. — **Ἡμερολόγιον**. **Ἑορταὶ τῆς Ἑβδομάδος**. — **Μικραὶ εἰδήσεις**. — **Ἰδιαίτερα Γράμματα**.—**ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ**: **Τὰ Δύσκολα Χρόνια** τοῦ Δίκης

ΜΑΝΗ ΚΑΙ ΜΑΝΙΑΤΑΙ (*)

Ἀγαπητὲ φίλε,

Ὑπεσχέθην νὰ γράψω ἐν ὀλίγοις σήμερον, τυχὼν ἀφορμῆς, περὶ τοῦ μύθου τῶν ἐν Πελοποννήσῳ σλαβικῶν ἐποικίσεων. Ἀπὸ τοῦ μύθου τούτου παρήχθη ἐθνολογικὸν ζήτημα, σκανδαλίσαν τὸν Ἑλληνισμὸν ὁλόκληρον, καὶ ἐδημιουργήθη περιβόητον ἱστορικὸν αἴνιγμα διὰ παρεξηγήσεων καὶ φαντασιωδῶν ὑποθέσεων. Καὶ ὅμως τὴν λύσιν τοῦ ἱστορικοῦ τούτου αἰνίγματος εὑρίσκομεν ἀναμφιβόλως ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Ζυγοῦ τῆς Μελιγκοῦς, ἐπιμελῶς ἐρευνῶντες τὰ περισωζόμενα μνημεῖα τῶν αὐτόθι βιωσάντων πληθυσμῶν.

Ἱστορικὸς Γερμανός, μνήμης τυγχάνων παρ' ἡμῖν ἀπαισίας, ἀνήγαγε πρῶτος ἀπὸ τῆς ἐρεβώδους ἀβύσσου τῶν αἰώνων τὸ εἰδεχθὲς τοῖς Ἕλλησι φάσμα τῶν ἐν Πελοποννήσῳ σλαβικῶν ἐποικίσεων. Ἀναζητήσας τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν διὰ πεπλανημένης ὁδοῦ, παρενόησε οἰκτρῶς τὴν ἔννοιαν τῶν εὐαρίθμων χρονογραφικῶν εἰδήσεων. Κατ' ἄλλους δέ, ζηλώσας δόξαν ἡροστράτειον ὁ ἱστορικὸς Φαλμεράϋερ, ἢ ῥωσσικὰ ὑπηρετήσας σχέδια, ἔπλασεν ἐπὶ θορύβῳ καὶ φήμῃ ἱστορικὴν ὑπόθεσιν, καινοφανῆ καὶ πρωτότυπον, ἀντλήσας ἀνυπόστατα ἐπιχειρήματα ἀπὸ δημιουργοῦ φαντασίας καὶ ἱστορικῶν παρεξηγήσεων. Ἠθέλησε πιθανῶς νὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τοῦ ἀκμάζοντος τότε φιλελληνισμοῦ, καὶ ἐδημοσίευσεν ἱστορικὸν σύγγραμμα, θαυμάσιον ἐκ φιλολογικῆς ἀπόψεως, ἐν ᾧ μετὰ καλλιπείας καὶ δεινότητος ἀπαρτ αμίλλου παρέστησεν ὡς ὅλως ἐξαφανισθέντας τοὺς Ἕλληνας, ἀποικισθέντας δὲ ἀντὶ τούτων, ἐν Πελοποννήσῳ, ἀνωνύμους καὶ μιγάδας σλαβικοὺς πληθυσμούς. Τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ, ὡς κεραυνὸς ἀδόκητος πεσών, προὐξένησε βαθεῖαν ἐντύπωσιν, συνετάραξε τὴν συνείδησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν, ἐχαλάρωσε σημαντικῶς τὸ αἴσθημα τοῦ φιλελληνισμοῦ καὶ πολυειδῶς ἐζημίωσε τὸν μόλις ἀναβιώσαντα Ἑλληνισμόν. Περιῆλθε πρόσωπικῶς ὁ Φαλμεράϋερ τὰς ἑλληνικὰς χώρας, ἀνηρεύνησεν ἀσαφεῖς ῥήσεις βυζαντινῶν χρονογράφων καὶ συνέλεξε πᾶν τὸ συμβάλλον εἰς τὸν προτεθέντα σκοπὸν μεθ' ὑπομονῆς, ἐπιμελείας καὶ νοημοσύνης, ἀξίων χρηστοτέρας καὶ εὐγενεστέρας ὑποθέσεως.

Εἰργάσθη, ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι οἱ ἐν Πελοποννήσῳ Ἕλληνες ὁλοτελῶς ἐξηφανίσθησαν, καὶ ὅτι οἱ αὐτόθι οἰκοῦντες σήμερον εἶνε Σλάβων καὶ ἄλλων ἀκατονομάστων βαρβάρων ἄδοξοι ἀπόγονοι. Ἀπέδωκε τὸν ἐξελληνισμὸν αὐτῶν ἐν βραχεῖ διαστήματι εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἑλλην. Ἐκκλησίας· παρέθετο ἱστορικὰ δῆθεν κείμενα καὶ χρονογράφων ἀσημάντων μαρτυρίας· ὑπέδειξεν ὀνόματα κωμῶν καὶ χωρίων σλαβικὴν ἔχοντα, κατ' αὐτὸν, καταγωγήν. Ὁ Πορφυρογέννητος, γράψας «ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἐσθλαβώθη καὶ γέγονε βάρβαρος», ὁ ἀνώνυμος χρονογράφος, ὁ εἰπὼν «τὰ δὲν ἐν ὑπαίθρῳ Σκῦθαι σκλάβοι νέμονται», ὁ ἄλλος ὁ εὑρὼν εἰς τὸν Ρεντάκιον ὄψιν γαρασδοειδῆ, αὐτὴ ἡ προφορὰ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων παρέσχον αὐτῷ ἰσχυρά, κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐπιχειρήματα, καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα *Μωρέας* ἔθετο τὸ ἐπιστέγασμα εἰς τὴν ἀποσλάβωσιν τῆς, κατὰ Στράβωνα, Ἀκροπόλεως τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. Εὐτυχῶς ὁ χρόνος ἀφεῖλε βαθμηδὸν τὴν ἀχλὺν τῆς ἀπάτης, καὶ ὁ μῦθος τῶν ἐν Πελοποννήσῳ σλαβικῶν ἐποικίσεων ἀπώλεσε τὴν πρὶν σπουδαιότητα. Ἐπιφανὴς διφήτωρ τῶν μεσαιωνικῶν χρονικῶν, ὁ Χόπφ, ἀνήρεσε τὰ πλεῖστα καὶ κάλλιστα ἐπιχειρήματα τοῦ εὐφαντάστου συγγραφέως τῶν παρατόλμων ὑποθέσεων, δημοσιεύσας ἀναμφισβήτητα κείμενα, ἀνακαλυφθέντα διὰ πολυμόχθων ἐρευνῶν, καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς ἢ μεσαιωνοδῖφαι, τὴν ὁδὸν τούτου φιλοτίμως ἀκολουθήσαντες, ἀπέδειξαν ἐν τοῖς πλείστοις τὰ ἱστορικὰ τοῦ Φαλμεράϋερ μελετήματα φαντασιῶδες μυθιστόρημα. Σλάβοι φιλόλογοι καὶ ἱστορικοί, ὡς ὁ Μίκλοσιτς, οὐδένα ἀνεγνώρισαν φθόγγον ἢ ἦχον σλαβικὸν ἐν τῇ προφορᾷ καὶ τῇ μορφῇ τοῦ νεοελληνικοῦ ἰδιώματος, καὶ ἐκ κατολόγου μακροῦ ὀνομάτων, ἀπὸ τῶν χωρῶν τῆς Ἠλείας συλλεγέντων ὑπὸ Γερμανῶν, μόλις εἰς τρία ἢ τέσσαρα ἀνεκάλυψαν σλαβικὴν καταγωγήν. Αὐτὸς δὲ ὁ Σάφφαρικ πλανᾶται οἰκτρῶς, ἀναγνωρίζων ἐν τοῖς Μελιγκοῖς τοῦ Ζυγοῦ σλαβικὸν φῦλον ἄσημον καὶ ἀνιστόρητον, ὡς κατωτέρω ἀναμφισβητήτως θὰ δειχθῇ. Τὸ ἐπιχείρημα ὡσαύτως τοῦ διὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐξελληνισμοῦ τῶν σλαβικῶν πληθυσμῶν ἐν τῷ βραχεῖ σχετικῶς διαστήματι ἑνὸς ἢ δύο αἰώνων εἶνε προδήλως σόφισμα μωρίας. Οὐδέποτε καὶ οὐδαμοῦ πολυάριθμοι καὶ ὑπερέχοντες πληθυσμῷ ἀπέβαλον ἐν τοσούτῳ χρόνῳ τὸ γλωσσικὸν των ἰδίωμα· παράδειγμα δὲ ἀναμφίβολον τούτου ἔστωσαν ἡμῖν οἱ ἀλβανικοὶ πληθυσμοί, οἱ κατὰ πληθυσμὸν τῶν ἑλλήνων ἐλασσούμενοι, ἐπηρεαζόμενοι δὲ ἰσχυρῶς ὑπὸ τοῦ θρησκεύματος, τῆς γλώσσης, τοῦ κοινοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ τοῦ ὑπερέχοντος ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καὶ βιοῦντες ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ πλείστων αἰώνων. Οἱ Βυζαντινοί, ἄλλως, καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐφήρμοσαν πολιτικὴν φυλετισμοῦ ἢ ἐθνισμοῦ, ὅπως ἐπιδιώξωσι τὸν ἐξελληνισμὸν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ σλαβικῶν λαῶν. Ἀπ' ἐναντίας, ἠδιαφόρησαν ἢ ἐκαλλιέργησαν τὰ ἀλλότρια γλωσσικὰ ἰδιώματα καὶ τοῖς Σλάβοις κατ' ἐξαίρεσιν ἔδωκαν ἀλφάβητον διὰ τοῦ Κυρίλλου καὶ τοῦ Μεθοδίου. Ἐκτὸς δὲ τούτου, μεταξὺ τῶν βαρβάρων, μόνοι οἱ Σλάβοι, οὐδέποτε καὶ οὐδαμοῦ τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα ἀποβαλόντες, διέδωκαν αὐτὸ ἀπ' ἐναντίας εἰς τὰς συνοίκους φυλάς. Ἑξήκοντα γένη ἀνθρώπων, ὡς ὁ Γίββων παρέστησε, λαλοῦσι σήμερον σλαβικὰς διαλέκτους, καὶ ἐκ τούτων δέκα μόλις ἀνήκουσιν εἰς τὴν σλαβικὴν ὁμοφυλίαν. Δὲν βλέπομεν ἄρά γε τί συμβαίνει ἤδη ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ, ἔνθα ἡ ἀκατάσχετος ἐπίδρασις τοῦ σλαβικοῦ ἰδιώματος ματαιοῖ πᾶσαν ἐξελληνισμοῦ προσπάθειαν, συνεχώνευσε δὲ πολυαρίθμους ἑλληνικοὺς πληθυσμούς; Πρὸ διακοσίων μόλις ἐτῶν οἱ Ἰλλυριοὶ Δαλμᾶται ἐχρῶντο λατινικῷ τινι ἰδιώματι, καὶ νῦν λαλοῦσι σλαβιστί, σλαβικὸν ἅμα κτησάμενοι φρόνημα, ὡς οἱ Πετσενέγκοι, οἱ Ῥῶσοι, οἱ Βούλγαροι. Πῶς λοιπὸν οἱ ἐν Πελοποννήσῳ Σλάβοι, οἱ κατὰ Φαλμεράϋερ ἐξαφανίσαντες ὅλους τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ ἑλληνικοὺς πληθυσμούς, ἀπέβαλον τὸ γλωσσικὸν ἰδίωμα τόσῳ ταχέως, οὐδὲν δὲ μνημεῖον ἀπέλιπον τῆς ἑαυτῶν ἐγκαταστάσεως; Ἀληθῶς, χρονογράφοι τινὲς ἀναφέρουσι περὶ Σλάβων ἐν Πελοποννήσῳ· οὐδεμίαν ὅμως χορηγοῦσιν ἡμῖν αὐθεντίαν. Μέχρι τῶν τελευταίων αἰώνων δὲν ὑπῆρχε δυστυχῶς περὶ ἐθνολογίας ἀκριβής τις ἔννοια, καὶ ἡ χρονογραφία περιελάμβανεν ἀτόπως ἐν τοῖς Σλάβοις γένη ἀλλότρια. Αὐτοὺς τοὺς Κουτσοβλάχους καὶ τοὺς Ἀλβανοὺς ἐκάλεσαν Σλάβους πολλοὶ περιηγηταὶ καὶ συγγραφεῖς τοῦ παρόντος αἰῶνος. Οἱ δὲ Βυζαντινοὶ ὠνόμαζον Σκύθας, Ἐσθλάβους, βαρβάρους, ἄνευ διακρίσεως, τοὺς μὴ χρωμένους τῇ ἑλληνίδι φωνῇ, μιμηθέντες καὶ ἐν τούτῳ τοὺς ἀρχαίους ἕλληνας. Τοιαύτην ἔχει ἔννοιαν, ὡς εἶνε πρόδηλον, τὸ «ἡ Ἑλλὰς ἐσθλαβώθη καὶ γέγονε βάρβαρος». Ἡ δὲ φράσις τοῦ ἀνωνύμου χρο-

(*) Ἐπιστολὴ δεκάτη.

νογράφου «τὰ δὲ ἐν ὑπαίθρῳ Σκῦθαι σκλάβοι νέμονται», σημαίνει βεβαίως ὅτι μέγα μέρος τῆς ὑπαίθρου χώρας, ἐν τοῖς χωρίοις καὶ οὐχὶ ἐν ταῖς πόλεσι, νέμονται δουλοπάροικοι (σκλάβοι), βάρβαροι, τουτέστιν ἀγνοοῦντες τὴν ἑλληνικήν. Ἀλλὰ μὴ τὸ «γαρασδοειδὲς ὄψις ἐσθλαβωμένη» τοῦ βυζαντινοῦ ἐπιγραμματογράφου καταγγέλλει Σλάβων ἐγκατάστασιν ἐν τῇ κοιτίδι τῶν Σπαρτιατῶν; Αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ρεντάκη, ἢ Ρεντακίου, τὸ καὶ νῦν περισωζόμενον, δι' ὃ τὸ ἐπίγραμμα εἶνε πράγματι ἀλβανικόν, καὶ τὸ γαρασδοειδὲς παράγεται οὐχὶ ἐκ τοῦ γαδάρου, ὅπερ φανερῶς παράλογον, ἀλλ' ἐκ τοῦ *γαράσσ*, ἀλβανικῆς λέξεως, σημαινούσης ἀγγεῖον. Αὐτὸ δὲ τὸ ὄνομα *Μωρέας* μετεδόθη βαθμηδὸν ἐκ τῆς Ἠλείας εἰς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον, κατὰ τὴν ἐποχὴν πιθανῶς τῆς φραγκικῆς κατακτήσεως, καὶ σώζεται ἐκεῖ μέχρι τῆς σήμερον ἐν τῇ λίμνῃ τοῦ Μωριᾶ. Ὁ δθὴεν σλαβικὸς Πασσβᾶς εἶνε ὄντως τὸ φραγκικὸν φρούριον τοῦ Pas avant, καὶ τὸ δθὴεν σλαβικὸν Ναβαρῖνον ὑπῆρξε κτίσμα τυχοδιωκτῶν Ναβαρέων. Ἀλλ' ὅπως δήποτε, οἱ Σκῦθαι οὗτοι ἢ Σκλάβοι, οἱ ἀναφερόμενοι ὑπὸ βυζαντινῶν χρονογράφων, ἐνέμοντο τὰ ἐν ὑπαίθρῳ μόνον, τὰ δὲ ἐν ταῖς πόλεσι κατεῖχον Ἕλληνες, ἀρχαῖοι κάτοικοι, βαθμηδὸν ἐπικρατήσαντες διὰ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, πρὸ πάντων δὲ τοῦ ὑπερόχου πληθυσμοῦ. Κυρίως ὁ ὑπέροχος πληθυσμὸς ἐπικρατεῖ ἀσφαλῶς ἐν τῇ φυσικῇ ἐξελίξει τῆς ἐθνολογικῆς συγχωνεύσεως, τὸ δὲ ἑλληνικὸν στοιχεῖον παντάχοῦ ἐθνολογικῶς ἠρανίσθη, ὅπου ὑστέρει κατὰ πληθυσμόν. Ἀπόδειξιν δὲ περιφανῆ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας χορηγοῦσιν ἡμῖν τά, κατὰ τὸ πλεῖστον, περισωθέντα ἀρχαῖα ὀνόματα, ἄτινα ἄλλως ἤθελον μεταβληθῆ. Τὴν ἀναμφισβήτητον δὲ ταύτην ἱστορικὴν ἀλήθειαν τῆς ἐν Πελοποννήσῳ συνεχείας τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν βεβαίως, ὁ πλατωνικὸς φιλόσοφος Πλήθων εἶπεν ἐν Σπάρτῃ, προσφωνήσας τὸν Θωμᾶν Παλαιολόγον, ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ ᾤκουν πάντοτε οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι, οὐδέποτε παρ' ἄλλων ἐκβληθέντες, καὶ συνέστησεν αὐτῷ νὰ ἐνθυμῆται ὅτι ἄρχει Ἑλλήνων. Ἡ Ἱστορία, τέλος πάντων, οὐδὲν παρέχει ἡμῖν μνημεῖον σλαβικῆς ἐν Πελοποννήσῳ κατακτήσεως. Οἱ Γότθοι εἰσῆλθον καὶ ἐξώσθησαν ὑπὸ Στιλίχωνος· οἱ Οὖνοι μετὰ τοῦ Ἀττίλα ὑπεχώρησαν, μὴ τολμήσαντες νὰ διέλθωσι τὰς Θερμοπύλας· καὶ οἱ Βούλγαροι, ἐπιχειρήσαντες ἐπιδρομάς, κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Οὐρανοῦ παρὰ τὸν Σπερχειόν. Σλάβοι ὅμως οὐδέποτε εἰσῆλθον εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ περὶ σλαβικῆς κατακτήσεως οὐδένα ποιεῖται λόγον ἡ Βυζαντινὴ χρονογραφία. Κατὰ τὸν ὄγδοον αἰῶνα ἤκμαζον ἔτι ἐν Βυζαντίῳ ὁ πολιτισμός, τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὸ πολιτικὸν μεγαλεῖον. Βεβαίως δὲ οἱ Βυζαντινοὶ χρονογράφοι μέγαν ἤθελον ἐγείρει θόρυβον, ἐὰν οἱ πολέμιοι Σλάβοι ἀπέσπασαν τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Αὐτοκρατορίας καί, ἐν Πελοποννήσῳ ἐγκαθιστάμενοι, ἐξηφανίζον τὸ ἐγχώριον Ἑλληνικὸν στοιχεῖον. Κατακτηταὶ δὲ, ἄλλως, ἀναδεικνύμενοι, ἤθελον καταλάβει τὰς πόλεις, τὴν χώραν, δημιουργήσει δὲ ὑπὲρ αὐτῶν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ὑπεροχήν. Καὶ ὅμως, εὑρίσκομεν τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ Σκύθας ἢ Σκλάβους ἐλεεινοὺς χωρικούς, δουλοπαροίκους τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέα, ἐπανισταμένους κατὰ τῶν Πατρῶν. Ἡ τοιαύτη αὐτῶν κατάστασις ἐξηγεῖ ἄρα γε τὰ ὑπὸ Φαλμεράϋερ λεγόμενα περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ σλαβικῶν ἐποικίσεων;

Ἀλλά, θὰ μ' ἐρωτήσετε ἴσως, δὲν ἐγκατεστάθησαν ξένοι εἰς τὴν Πελοπόννησον κατὰ τὸν Μέσον Αἰῶνα; Τίνες ἦσαν; Πῶς καὶ πόθεν ἦλθον, ἀφοῦ οἱ χρονογράφοι ποιοῦνται μνείαν Σκυθικῶν ἐποικίσεων, ἐπιμαρτυροῦσι δὲ τὴν ὕπαρξιν αὐτῶν τὰ συναντώμενα ἐν Πελοποννήσῳ βάρβαρα ὀνόματα τῶν ὀρέων, τῶν χωρίων, τῶν κωμῶν, τῶν τοποθεσιῶν; Ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ ἐγκατεστάθησαν πολλαχοῦ ἑτερογενεῖς πληθυσμοί, οὐδεὶς λογικὸς ἄνθρωπος ἀμφισβητεῖ· ἀμφισβητῶ δὲ μόνον, ἐρειδόμενος ἐπὶ ἰσχυρῶν ἀποδείξεων, ὅτι ἦσαν Σλάβοι οἱ ἀποικισθέντες καὶ ὅτι σλαβικὸς λαὸς οἱοσδήποτε εἰσῆλθεν ἢ κατέκτησε τὴν Πελοπόννησον. Τίνες δὲ ἦσαν, πῶς καὶ πόθεν ἦλθον, εὐκόλως μανθάνομεν, ἐρευνῶντες τὰ περισωζόμενα μνημεῖα καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Ζυγοῦ τῆς Μελιγκοῦς, ἔνθα οἱ Σλάβοι διετηρήθησαν, κατὰ τοὺς χρονογράφους, μέχρι τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος. *Σός*

Π. Κ.

Η ΞΕΝΟΛΑΤΡΕΙΑ

I

Σκοποῦντες ν' ἀκολουθήσωμεν τὴν *Ἑβδομάδα* εἰς τὰς κοινωνιολογικὰς αὐτῆς μελέτας, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν ἀναλυτικὴν αὐτῆς τῆς κοινωνίας ἡμῶν τάσιν, δὲν κρίνομεν ἄπο σκοποῦ νὰ προσκαλέσωμεν τοὺς ἀναγνώστας αὐτῆς εἰς μικρὸν περίπατον ἀνὰ τοὺς μαιάνδρους τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, καὶ ἰδίως τῆς ἀθηναϊκῆς, ἐν ᾗ, ὡς πρωτευούσῃ, αἱ ἐλλείψεις καὶ τὰ ἐλαττώματα διαγιγνώσκονται μετὰ μείζονος εὐκολίας. Ὑπάρχουσιν ἀληθῶς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἡμῶν ἐλλείψεις τινές, αἵτινες οὐχὶ μόνον δὲν διεγνώσθησαν, οὐχὶ μόνον δὲν ἐχαρακτηρίσθησαν, ἀλλὰ στεροῦνται ἀκόμη καὶ ὀνομασίας. Μία ἐκ τῶν γελοιωδεστέρων, ἥτις ἤθελεν ἐμπνεύσει, ἐὰν εἴχομεν, σατυρικοὺς ποιητὰς ὡς τὸν Καρδούσσην, καὶ μυθιστοριογράφους ὡς τὸν Daudet, εἶνε ἡ ξενολατρεία.

Δὲν ὑπάρχει ἴσως κοινωνία ἐν τῇ ὑφηλίῳ ἀνοιγουσα εὐκολώτερον τοὺς κόλπους της, ὅσον ἡ ἑλληνική, ὅπως ἐπίσης δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ, ὅστις νὰ ἔχῃ ὀλιγωτέραν πεποίθησιν ἐπὶ τὴν ἀξίαν του, ὁ Ἕλλην. Πᾶν τὸ ἐξωτικὸν καὶ θύραθεν περιβάλλεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας τὴν περιαύγειαν τοῦ μεγαλείου.

Ὁποιοσδήποτε ξένος, ἐρχόμενος ἐνταῦθα, γίνεται ἀνεξετάστως δεκτὸς ἀνοικταῖς ἀγκάλαις ὑπὸ τῆς ξενόφρονος κοινωνίας μας, ὡς νὰ ἦτο ἀντιπρόσωπος τοῦ μεγαλείου τοῦ μεγάλου Κράτους, οὗτινος τυγχάνει πολίτης. Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ κηρύξωμεν ἐνταῦθα ξενηλατικὰς ἰδέας. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Τοὐναντίον πρέπει νὰ κολακευώμεθα ἐπὶ τῇ τιμῇ, ἣν περιποιοῦσιν ἡμῖν οἱ ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν κλασικὴν ἀρχαιότητα ἐπισκεπτόμενοι τὴν Ἑλλάδα. Ἐννοοῦμεν τοὺς ἀλλοδαποὺς ἐκείνους, οἵτινες, ἐκλαμβάνοντες ἡμᾶς ὡς ἀνατολίτας ἔτι, ἔρχονται ὅπως ἐπιδιώξωσι τύχην, γινόμενοι ὡς ξένοι ἀσπασίως δεκτοὶ ὑπὸ τῆς ξενόφρονος κοινωνίας μας, καίτοι τινὲς ἐξ αὐτῶν δὲν ἔχουσιν ἐν τάξει τὸ διαβατήριόν των. Ἀρκεῖ νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτηρίου του ἀμφίβολόν τινα τίτλον, ἢ ὡς συνηθέστερον, συμβαίνει, τὸν τοῦ ἀνταποκριτοῦ ἀνωνύμου τινὸς ἐφημερίδος, ὅπως ἀνοιχθῶσιν αὐτῷ αἱ θύραι τοῦ καλοῦ κόσμου, ὃν οὐδ' ἐν ὀνείρῳ κἂν ἐφαντάζετο ἐν τῇ πατρίδι του. Ὁ μετριώτερος ξένος καλλιτέχνης ἐν Ἑλλάδι καθίσταται διάσημος. Καὶ ἂν ἀληθεύῃ, ὅτι οὐδεὶς προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, ἡ Ἑλλὰς κινδυνεύει νὰ γίνῃ τὸ ὁρμητήριον ὅλων τῶν ἀποτυχουσῶν φιλοδοξιῶν καὶ τὸ κρησφύγετον ὅλων τῶν μεγάλων τυχοδιωκτῶν. Ἡ μεγαλειτέρα ἑλληνικὴ εὐφυΐα οὐδαμῶς ἀναγνωρίζεται παρ' ἡμῶν, τὸ δὲ τάλαντον, τὸ εὐγενὲς τοῦτο ἄνθος, τὸ χρῆζον θαλπωρῆς θερμοκηπίου, μαραίνεται ὑπὸ τὴν ψυχρὰν πνοὴν τῆς κοινωνικῆς ἀδιαφορίας. Ἐντεῦθεν ἡ μετανάστευσις τοῦ πνεύματος ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ εἰς αὐτὴν ἐπιδρομὴ ὅλων τῶν ξένων μετριοτήτων. Οἱ μὲν Ἕλληνες εἶνε Ρωμηοί, οἱ δὲ ξένοι εἶνε Εὐρωπαῖοι! Καὶ ὅμως εἰς τὰς λίαν δυσκόλως ἀνοιγούσας τὰς αἰθούσας αὐτῶν μεγάλας εὐρωπαϊκὰς κοινωνίας, οἱ Ρωμηοὶ αὐτοί, οὓς ἡμεῖς περιφρονοῦμεν καὶ μονονουχὶ ἀποδιώκομεν μετ' ἀκατονομάστου ἀστοργίας, οἱ Ρωμηοὶ αὐτοὶ δρέπουσι δάφνας, τιμῶντες τὴν ἑλληνικὴν εὐφυΐαν, ἣν μόνον ἡμεῖς ἀπαρνούμεθα. Φεύγουσιν οἱ Ἕλληνες, καὶ ἔρχονται οἱ ξένοι ἐκεῖνοι, οἵτινες, λίαν μέτριοι ὥστε νὰ διακριθῶσιν ἐν τῇ μεγάλῃ καὶ ἀπαιτητικῇ κοινωνίᾳ των, ἐκλέγουσι τὰς μικρὰς καὶ ἄνευ ἀπαιτήσεων, ὅπως ἐγκατασταθῶσι δίκην παρασίτων. Καὶ ἔρχονται, ἔρχονται οἱ ξένοι καλλιτέχναι. Ἀλλ' ἀφαιροῦσι τὸν ἄρτον τῶν Ἑλλήνων αὐτοὶ οἱ ξένοι, κύριέ μου. Ἐκτοπίζουσι τόσους Ἕλληνας, προωρισμένους ὑπὸ τῆς φύσεως νὰ διαπρέψωσι, κυρία μου! Μὰ μπορεῖ, φίλε μου, ἕνας Ρωμηὸς ἐκεῖ νὰ παραλληλισθῇ πρὸς ἕνα Εὐρωπαῖον!

II

Ἀνέγνωτε τὴν «Σύγχρονον Ἑλλάδα» τοῦ Edmond About; Πιστεύομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει Ἕλλην, κάτοχος τῆς Γαλλικῆς, ὅστις νὰ μὴ τὴν ἀνέγνω. Ἐὰν ὑπάρχῃ τις, συμβουλεύομεν αὐτὸν νὰ τὴν ἀναγνώσῃ. Εἶνε μωσαϊκὸν ἀναιδῶν ψευδολογιῶν, ἀλλὰ καὶ πικρῶν ἀληθειῶν. Ἰδοὺ καὶ ἓν δεῖγμα τῶν προκρουστικῶν καὶ κακοβούλων καθ' ἡμῶν διαθέσεών του. Γνωρίζετε πῶς ἀποκαλεῖ τὴν ὑπερβάλλουσαν τῶν Ἑλλήνων φιλοξενίαν, ἣν ἡμεῖς δικαίως ἐνταῦθα ἀποκαλοῦμεν ξενολατρείαν; Ξενοθηρία! Chasse aux étrangers! Διὰ τοῦ μεθυγραφικοῦ δὲ καὶ σαρκαστικοῦ ἐκείνου ὕφους του, ὅπερ

ἔδωκεν αὐτῷ τὸν τίτλον τοῦ μικροῦ Βολταίρου, καὶ τὸ ὁποῖον δι' ἑξόδων μας ἐτελειοποίησεν ἐν τῇ Ἀττικῇ, συμβουλεύει τοὺς πατριώτας του, ἐὰν ποτε ἤρχοντο εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ μὴ ἐπισκέπτωνται οὐδέποτε οἰκίας, ἔνθα ὑπάρχουσι νεάνιδες ὡραῖαι γάμου. Καὶ ὅμως ὁ κύριος οὗτος ἐγένετο δεκτὸς προφρόνως ὑπὸ τῆς κοινωνίας μας, ἥτις τὸν ἐτίμησε, τὸν περιεποιήθη καὶ τὸν ἐφιλοξένησε. Τίνος ἦτο τὸ σφάλμα, ἐὰν εἰς τὰς τόσῳ προθύμως ἀνοιχθείσας αὐτῷ ὑπὸ τῆς κοινωνίας μας ἀγκάλας ἐζήτησεν ὁ Παρισινὸς About νὰ εὕρῃ ὅ,τι τόσον εὐκόλως δίδεται ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ αὐτοῦ πατρίδι; Ἔπρεπεν ἄρά γε ἡ φιλοξενήσασα αὐτὸν κοινωνία νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ἀντὶ τοῦ καρποῦ τῆς γνώσεως . . . . τὸ ξύλον; Ἀγνοῶ. Τοῦτο μόνον γνωρίζω, ὅτι ἡμεῖς ἐγελάσαμεν πρῶτοι, ἐνῷ ἐκεῖνος ἐγέλασε τελευταῖος. Ἐὰν δὲ τῷ ἐκλείσθησαν αἱ ἀθηναϊκαὶ θύραι, τὸ βιβλίον του ὅμως ἠνέῳξεν αὐτῷ τὰς πύλας τῶν Ἀθανάτων. Καὶ ὅμως παρῆλθε τριακονταετία ἀπὸ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης σατύρας καὶ οὐδόλως ἐσυνετίσθημεν. Τίς οἶδεν, ἐὰν αὔριον δὲν ἀκούσωμεν ἀναγγελλομένην τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐξ Ἀθηνῶν ἐντυπώσεων τοῦ κωμικοῦ κ. Doüchet;

III

Εἶνε πράγματά τινα, ἅτινα πρέπει νὰ λεχθῶσι πλέον παρ' ἡμῶν αὐτῶν, πρὶν ἢ τὰ ἀκούσωμεν παρὰ ξένων . . . καὶ παραξενευθῶμεν. Εἴμεθα παράδοξοι ἄνθρωποι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες. Ἄγαν ἀπαισιόδοξοι πρὸς πᾶν ὅ,τι Ἑλληνικὸν καὶ ὑπὲρ μέτρον αἰσιόδοξοι πρὸς πᾶν τὸ ξενικόν. Ἀνοίγομεν τὰς ἀγκάλας εἰς τὰς ξένας μετριότητας καὶ κλείομεν τὰς θύρας εἰς τὰς ἑλληνικὰς εὐφυΐας. Δεχόμεθα εὐχαρίστως ἐκείνους, οἵτινες ἐδιώχθησαν ἴσως ὑπὸ τῆς κοινωνίας των, καὶ πέμπομεν αὐτοῖς τοὺς διακρινομένους συμπατριώτας μας, οὓς δέχονται μετὰ χαρᾶς.

Δὲν ὑπάρχει μεγάλη εὐρωπαϊκὴ πόλις, ἥτις νὰ μὴ σεμνύνεται φιλοξενοῦσα ἑλληνικήν τινα ἐξοχότητα, ὅπως ἐπίσης δὲν ὑπάρχει κάμμία, ἥτις νὰ μὴ μᾶς ἔπεμψε τὰ ναυάγιά της. Ὅταν ἀναγινώσκωμεν ἔν τινι ξένῳ περιοδικῷ ἐπαίνους ὑπὲρ ὁμογενοῦς τινος καλλιτέχνου, συγκινούμεθα ἐξ ἐθνικῆς ὑπερηφανείας, καὶ ὅμως, ἐὰν οὗτος ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γενέθλιον, διατρέχει τὸν κίνδυνον ν' ἀποθάνῃ τῆς πείνης καὶ ἔτι πλέον, θὰ παύσῃ νὰ θεωρῆται ἐξοχότης ἐν τῇ ἀφρομοιωτικῇ κοινωνίᾳ μας, ἐν ᾗ οὐδεμία ὑπάρχει ὀροθετικὴ γραμμὴ κοινωνικῆς τάξεως καὶ ἡ ὁποία περὶ ὅλων ἐν γένει ἔχει συγκεχυμένας ἰδέας. Ὁ Σαμάρας, ὁ Δαμαλᾶς, ὁ Ἰακωβίδης, ὁ Γκίζης καὶ τόσαι ἄλλαι ἑλληνικαὶ ἐξοχότητες, διαπρέπουσαι μακρὰν τῆς πατρίδος των, θὰ παύσωσι φέροντες τὸν φωτοστέφανον, μεθ' οὗ περιέβαλεν αὐτοὺς ἡ δόξα καὶ ἡ ἀπόστασις. Ἐδῶ θὰ γίνωσι Ρωμηοί. Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ πλέξωμεν στεφάνους ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς εὐφυΐας, οὐδὲ νὰ τονίσωμεν διθυράμβους ὑπὲρ τῆς αἰσιοδοξίας. Τὸ πρῶτον θὰ ἦτο κακόζηλον, τὸ δεύτερον γελοῖον. Ἀλλὰ δὲν πρέπει καὶ ἡ ἀπαισιοδοξία τινῶν νὰ φθάνῃ μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε νὰ ἀρνοῦνται πᾶσαν γονιμότητα, πᾶσαν εὐφυΐαν, πᾶσαν παραγωγικότητα εἰς τὸν ἑλληνικὸν ὁρίζοντα. Μήπως ὁ αὐτὸς ἥλιος δὲν ῥίπτει τὰς χρυσᾶς ἀκτῖνάς του, ἡ αὐτὴ μαγικὴ ἀτμόσφαιρα καὶ ὁ αὐτὸς ζείδωρος αἰθὴρ δὲν μᾶς περιῤῥέει, ὁ αὐτὸς σαπφείρινος καὶ ἀείποτε μειδιῶν οὐρανὸς δὲν μᾶς ἐπισκέπει, ὅπως καὶ κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ Περικλέους; Βεβαίως εἰς τὰς ἐπιστήμας χωλαίνομεν εἰσέτι, ἐλλείψει μέσων, τίς ὅμως δύναται ν' ἀρνηθῇ εἰς τὸν Ἕλληνα ἰδιαιτέραν εἰς τὰς τέχνας εὐφυΐαν; Τίς ἀρνεῖται τοῦτο; Μόνον οἱ ξενόφρονες ἐκεῖνοι, οἵτινες διαμείναντες ὀλίγον χρόνον ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐπιστρέφοντες εἶτα, ψέγουσι τὰ πάντα, ἵνα λάβωσιν ἀφορμὴν νὰ διηγῶνται ἐν τῷ καφενείῳ πρὸ τῶν ἐκπλήκτων ἀκροατῶν των τὰ θαυμάσια τῆς Ἑσπερίας. Διὰ τοὺς Γραικύλους τούτους οὐδὲν ἐνταῦθα καλόν, οὐδεμία πρόοδος.

Οὐδεὶς λοιπὸν δύναται ν' ἀρνηθῇ τὸ γεγονός, ὅτι εὑρισκόμεθα ἀπέναντι κοινωνικῆς νόσου, τῆς ξενολατρείας. Ξενολατρεία ἐν τῇ τέχνῃ, ξενολατρεία ἐν τοῖς γράμμασι, ξενολατρεία ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ καλοῦ λεγομένου κόσμου. Οὐδαμοῦ ὅμως πλειότερον ἐκδηλοῦται ἡ ἀσθένεια αὕτη, ὅσον ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ ἰδίως ἐν τῷ δράματι. Δὲν λέγω ὅτι ἔχομεν ἐξόχους ἠθοποιούς, οὐχ ἧττον τινὲς ἐξ αὐτῶν εἶνε πολλῶν ἐκ τῶν ἐπισκεπτομένων ἡμᾶς εὐρωπαίων ὑπέρτεροι. Ὁ Λεκατσᾶς, ὁ Ἀλεξιάδης καὶ οἱ Ταβουλάραι εἰσὶ καλοὶ ἠθοποιοί, δυνάμενοι νὰ μελετήσωσι καὶ νὰ ἐγκολπωθῶσιν ἕνα χαρακτῆρα. Καὶ ὅμως δὲν θὰ λησμονήσω ποτὲ τὰς χλευαστικὰς φράσεις τῶν ξενοφρόνων νέων μας, ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων ἠθοποιῶν μετὰ τὴν παράστασιν τοῦ «Ἰδιοκτήτου τῶν Σιδηρουργείων», τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ θιάσου τοῦ κ. Λασσάλ. Νά! ἠθοποιός μιὰ φορά, ἔλεγον οἱ μέν. Καὶ ποῦ νὰ δῇς τὸν Δαμαλᾶ! ἔλεγον οἱ δέ. Ὤχ! ἀδερφέ· μπορεῖ ἕνας Ρωμηὸς νὰ παίξῃ γαλλιστὶ καθὼς Γάλλος; ἔλεγον ἄλλοι. Καὶ συζητήσεις ἐπὶ συζητήσεων, κατὰ τὰς ὁποίας οὔτε κἂν λόγος ἐγένετο περὶ τῶν Ἑλλήνων ἠθοποιῶν, εἰμὴ ὅπως τοὺς χλευάσωσι. Δὲν θέλομεν ἐνταῦθα νὰ κατακρίνωμεν τὸν κ. Λασσάλ, ὅστις ὁμολογουμένως κατέβαλε πολλὰς προσπαθείας, ὅπως τέρψῃ τὸ κοινὸν τῶν Ἀθηνῶν. Αἴ! λοιπόν! ἐσμὲν βέβαιοι, ὅτι ἐν τῇ καλλιτεχνικῇ του μετριοφροσύνῃ ὁ κ. Λασσὰλ ἐλεεινολογεῖ τὴν κοινωνίαν μας, ἥτις τὸν κατέστησε διάσημον. Τοῦτο ὅμως βεβαίως δὲν θὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ ἔλθῃ καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος εἰς Ἀθήνας, ἀφ' οὗ ἐν Σμύρνῃ μόλις ἐκέρδιζε τὰ πρὸς τὸ ζῆν· ἐξ Ἀθηνῶν δὲ ἀπεκόμισε περὶ τὰς τριάκοντα χιλιάδας φράγκων ἐκτὸς τῶν 8 χιλιάδων εἰς χρήματα καὶ κοσμήματα κατὰ τὴν εὐεργετικὴν τῆς Κυρίας του.

Ἡ αὐτὴ ξενολατρεία ἐν τῇ μουσικῇ. Ἡ ἰσπανική. Ἐστουντιαντίνα ἀπεθεώθη, καὶ ὅμως μεθ' ὅλα τὰ παράσημά των δὲν εἶνε, εἰμὴ ἐρασιμόλποι, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ παραλληλισθῇ πρὸς τὸ μαγικὸν τετράχορδον τοῦ Μπεκατόρου, τοῦ Ἀνεμογιάννη, τοῦ Ροδίου καὶ τοῦ Χαδούμογλου ἢ πρὸς τὴν περιπαθῆ κιθάραν τοῦ Ξύνδα καὶ τῶν ἀδελφῶν Νικολάρα. Καὶ ὅμως τίνος ἡ καρδία δὲν συνεθλίβη ἐκ βαθυτάτου ἄλγους κατὰ τὴν μουσικὴν ἑσπερίδα τοῦ Ξύνδα, τοῦ γηραιοῦ τούτου ἕλληνος καλλιτέχνου, ὅστις διὰ τῶν περιπαθῶν ἀσμάτων του ἐγαλούχησεν ὁλόκληρον γενεάν; Ἐν τῇ μουσικῇ ἐκείνῃ ἑσπερίδι μόλις ἑκατὸν πρόσωπα παρευρέθησαν, ἐν ᾧ τὸ θέατρον ἔβριθε κόσμου, ὅπως ἀκούσῃ τοὺς Ἱσπανοὺς σπουδαστάς. Ἀλλ' ὁ Ξύνδας εἶνε Ἕλλην, οἱ δὲ Ἱσπανοὶ Εὐρωπαῖοι!

IV

Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ εἴμεθα ξενηλάται. Ὁ Θεὸς φυλάξοι! Μεμετρημένη καὶ ἀξιοπρεπὴς φιλοξενία εἶνε ἴδιον παντὸς πεπολιτισμένου ἀνθρώπου, ἔχοντος τὴν συναίσθησιν τοῦ ἤθισμοῦ του, τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων του. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονῇ τις ὅτι ὑπάρχουσι τεκμήρια ἠκιστὰ κολακευτικῆς φύσεως ἐναντίον ἀνθρώπων καταλιπόντων τὴν μεγάλην πατρίδα των, ὅπως διώξωσι τύχην ἐν τῇ μικρᾷ καὶ πτωχῇ Ἑλλάδι. Ἑκάστη κοινωνία, ὅπως ἑκάστη οἰκογένεια, ὀφείλει νὰ φρουρῇ ἀγρύπνως πρὸ τῶν ἱερῶν ἀδύτων, ἔνθα ὑψοῦνται οἱ βωμοὶ τῶν ἐφεστίων θεῶν της. Ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία ὡς ἀρτιπαγὴς καὶ ἐπὶ ἐρειπίων ἀνορθωθεῖσα, ἔχει ὕψιστον καθῆκον νὰ μὴ ἀνατρέπῃ τοὺς βωμοὺς τοῦ παρελθόντος, ἐὰν θέλῃ νὰ ἀτενίζῃ εὔελπις πρὸς τὸ μέλλον. Δὲν ὑπάρχουσιν ἔθιμα ἀγνότερα, διαρκέστερα καὶ συνεχέστερα, δι' ὧν νὰ συνδέηται στενότερον τὸ παρελθὸν μετὰ τοῦ ἐνεστῶτος τοῦ ἐθνικοῦ βίου, ὅπως τὰ ἑλληνικά, ἡ μελέτη καὶ διατήρησις τῶν ὁποίων ἔσται ἡ μόνη ἐγγύησις κατὰ τῆς ὀσημέραι αὐξούσης ξενολατρείας. Ἐὰν δὲ εἶνε ἀληθές, ὅτι οὐδέποτε διορᾶται τὸ μέλλον ἄνευ ἀδιαπαύστου μελέτης τοῦ παρελθόντος, ἡ Ἑλλάς, δίκην Ἐστιάδος, ὀφείλει νὰ κρατῇ ἀκοίμητον τὸ πῦρ τῶν πατρίων ἀναμνήσεων.

Γεωργ. Στρατηγης

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Πολὺς γίνεται λόγος τὰς ἡμέρας ταύτας περὶ ὅλων τῶν δημοσίων καθιδρυμάτων. Δι' ἔλλειψιν χώρου, ἔλλειψιν, ἥτις ἠνάγκασεν ἡμᾶς ν' ἀναβάλωμεν δύο ἄρθρα προωρισμένα διὰ τὴν *ἑβδομάδα* ταύτην. Ἀρκούμεθα ἐν τούτοις εἰς τὴν ἑξῆς τῶν λεγομένων περίληψιν ἥτις ἐν τούτοις δίδει ἀκριβῆ τῶν συμβαινόντων παρ' ἡμῖν γνῶσιν. Τὰ ἀνάκτορα καθαρίζονται. Ἡ ἀκαδημία ἀργεῖ. Τὸ πανεπιστήμιον ἤρχισε τὰς ἐργασίας του ἀπορρίψαν αἴτησιν κυρίας βουλομένης νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν ἰατρικὴν σχολήν. Τὸ Ἀρσάκειον ἐκέρδισε τὸ λαχεῖον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης. Τὸ Πολυτεχνεῖον προετοιμάζει τὴν ἐπὶ πεντηκονταετηρίδι ἑορτήν του. Τὸ θέατρον τῶν Ὀλυμπίων κατεδαφίζεται. Τὸ νέον θέατρον ἀμφισβητεῖται. Τὸ δημαρχεῖον ἀλλάσσει ἄρχοντα. Τὸ Μουσεῖον τροποποιεῖται. Τὸ Βουλευτήριον κλονίζεται. Ἡ Βουλὴ συγκαλεῖται. Τὰ Δικαστήρια ἐλπίζουσι καὶ .... τὸ Δρομοκαΐτειον ἄρχεται τῶν ἐργασιῶν του!

Ὡς γνωστόν, ὁ κ. Σουρῆς, λαβὼν ἄδειαν ἀπουσίας ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας τοῦ Ρωμηοῦ του, οὕτινος ἡ ἔκδοσις ἐν παρενθέσει ἐπαναλαμβάνεται ἀπὸ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου, ἔγραψε δύο τόμους νέων ποιημάτων προσεχῶς ἐκδοθησομένους. Τὸ ἄριστον δὲ τῶν ἐν αὐτοῖς εἶνε ἄπορος κοινωνικόν, σάτυρα μᾶλλον· ὁ Δὸν Ζουάν, ὁ παραλυμένος ἱππότης ἐπισκεπτόμενος τὰς Ἀθήνας. Τί εἶδε καὶ τί ἔπραξεν οὗτος, δὲν ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ ἀναφέρωμεν. Ὑπῆρξε τόσῳ σκανδαλώδες τὸ τελευταῖον τοῦτο στάδιον τῆς ζωῆς του, ὥστε . . . μετὰ χαρᾶς καθιστῶμεν γνωστὸν τὸν ἔρωτα, ὅστις θὰ τῷ δώσῃ τὸν θάνατον. Βεβαίως ἡ ἔκδοσις τοῦ Δὸν Ζουὰν θὰ ἐγείρῃ θόρυβον, διότι ὁ ποιητής, τολμηρότερος ἡμῶν, δὲν ἀρκεῖται εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῶν αἰτίων τῆς κοινωνικῆς παραλύσεως καὶ εἰς τὴν ὑπόδειξιν τῶν μέσων τῆς θεραπείας, ἀλλὰ πάντα τὰ κακῶς ἔχοντα ἀποκαλύπτων, ἐπιδεικνύει τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου, ἐν ᾗ κινδυνεύομεν ν' ἀπολεσθῶμεν. Θὰ ἠχρειώθημεν νὰ μὴ ἐνέπνεεν ἡ πραγματικότης τοιαῦτα ἔπη. Ἀλλ' ἀφοῦ τὰ ἐμπνέει δυστυχῆς, ἂς ἴδωσι τὸ φῶς. Ἄλλην ὁδὸν προφερίνομεν καὶ ἀπολουθοῦμεν ἡμεῖς καὶ ἄλλην ὁ ποιητής· ἀλλ' ἔστω, βαίνομεν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν!

ΜΟΝΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΔΟΝ ΖΟΥΑΝ

(ΠΡΟ ΤΩΝ ΚΑΡΥΑΤΙΔΩΝ)

. . . . . .

«Κυρίαι Καρυάτιδες, ἰδέτε τὸν τρελλόν,
ὁποῦ εὑρίσκεται κοντὰ στὰ πρόθυρα τοῦ Χάρου . . .
Δὲν θέλω πλέον σώματα μὲ χῶμα καὶ πηλόν,
ἐπιθυμῶ νὰ ἐρασθῶ κυρίας ἐκ μαρμάρου.
Δὲν θέλω νᾶμαι Δὸν Ζουάν, ζητῶ νὰ γίνω ἄλλος,
διψῶ ἀρχαῖα θέλγητρα, διψῶ ἀρχαῖον κάλλος,
θέλω γυναῖκας εὐσταλεῖς τῆς σμίλης τοῦ Φειδία,
σιχαίνομαι τὴν Ριαρὼ καὶ τὰς θνητὰς τὰς ἄλλας,
δι' ὅλας μὲ κατέλαβε μεγάλη ἀηδία,
καὶ τώρα πλέον στρέφομαι πρὸς τ' ἄϋλα ὁ τάλας.

—

«Θέλω νὰ ζήσω πρὸς στιγμὴν 'στὴν ἐποχὴν ἐκείνην,
ὁποῦ μὲ λάγνον χρυσῆν ἠρδεύοντο αἱ κόραι
παρὰ τὴν ἐννεάκρουνον τῆς Καλλιρρόης κρήνην
ροδίζουσαι καὶ θάλλουσαι ὡς εὔχυμοι ὀπῶραι.
Θέλω ν' αὐλῇ τριγύρω μου περιπαθῶς ὁ Πάν,
νὰ ἐντρυφήσω πρὸς καιρὸν μὲ τὴν μυθολογίαν,
διότι κόρον ἀηδῆ μοῦ προξενεῖ τὸ πᾶν,
μὰ τὴν παρθένον Ἀθηνᾶν καὶ μὰ τὴν Παναγίαν.
Δὲν θέλω πλέον ἡδονὰς ἐρώτων ἀναλάτων
ὀπίσω μυστικῶν θυρῶν καὶ παραπετασμάτων,
εἰς δώματα πολυτελῆ, ἀράκλινα καὶ κλίνας
μὲ τὴς Σιγγόραις τοῦ συρμοῦ, μὲ τὰς χρηστὰς δεσποίνας.

—

«Δὲν θέλω πλέον ἔρωτας ψυχροὺς διὰ τῆς βίας,
καθὼς οἱ Σεκρετάριοι τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρρεσβείας.
Δὲν θέλω νὰ μορομαχῶ μὲ ξίφη καὶ πιστόλας,
δὲν θέλω πλέον ἔρωτας τῶν ἱππότῶν κομψούς.
θέλω μὲ μίαν ἀπὸ σᾶς ἢ καὶ μαζῆ μὲ ὅλας
νὰ πλανηθῶ 'στὸ σπήλαιον τῆς κόρης Καλυψοῦς,
καὶ μόνος μου μαζῆ μὲ σᾶς 'στὸ ἄνδρον αὐτὸ
νὰ χάνομαι, νὰ βρίσκωμαι, νὰ παίζω τὸν κρυφτό.

—

«Θέλω νὰ ἴδω πρὸς στιγμὴν τὴν παλαιὰν Ἑλλάδα,
ποῦ ὅλην ἀπερρόφησε τοῦ κόσμου τὴν ἰκμάδα,
ποῦ τοὺς θεοὺς τῆς ἔγλυφεν ὡραίους ὡς τὴν φύσιν,
ποῦ ἀθανάτους καὶ θνητοὺς εἰς μοῖραν εἶχεν ἴσην,
ὁποῦ γελῶσα ἔπλασε τοὺς φαιδροτέρους μύθους,
ποῦ φιλοσόφους ἔτρεφε κυλίοντας τοὺς πίθους,
καὶ βασιλεῖς ἐκάθιζε σκηπτούχους εἰς τὸν θρόνον
διὰ νὰ ζοῦν ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ν' ἀποθήσκουν μόνον.

—

«Θέλω νὰ ἴδω τοὺς σοφοὺς ἐν μέσῳ τῶν τριόδων,
θέλω νὰ ἴδω κόρδακας Σατύρων τραγοπόδων,
θέλω ν' ἀκούσω γέλωτας εὐθύμων ἑορτῶν,
θέλω νὰ ἴδω τοὺς θεοὺς ἐν μέσῳ τῶν θνητῶν,
μὰ θέλω καὶ οἱ σύζυγοι, ὁποῦ τοὺς πρέπει κούνια,
ποῦ εἶχαν τὰς γυναῖκάς των ἀπὸ κοινοῦ μαζῆ μου,
νὰ γίνουν ταῦροι ἔξαφνα καὶ τράγοι μὲ κουδούνια,
κ' ἐγὼ βοσκὸς των νὰ γενῶ ἐν μέσῳ τῆς ἐρήμου.

—

«Θέλω νὰ ἔχω κοίμησιν μακρὰν τῆς τύρβης μόνος,
θέλω νὰ γίνω ἄγαλμα ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος,
θέλω γυναῖκας ὅπως σεῖς, χωρὶς κορσὲ καὶ βέλο,
κ' ἐγὼ δὲν ξέρω τί ζητῶ, τί θέλω καὶ δὲν θέλω.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΓΗΣ.

ΕΣΠΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἔδγαρ Πόου. Μετέφρ. Κ. Π. Πρασσά)

Εἶχον ἀνεχθῆ ὅσον ἠδυνάμην τὰ τόσα ἀδικήματα τοῦ Φορτουνάτου, ἀλλ' ὅτε κατέστη πλέον ἀφόρητος ἔχασα πᾶσάν μου ὑπομονὴν καὶ ἀπεφάσισα ἀμετατρέπτως νὰ ἐκδικηθῶ, ἀλλὰ νὰ ἐκδικηθῶ ἀποινεί, διότι τότε μόνον ἡ ἱκανοποίησίς μου θὰ ἦτο πλήρης· διὰ τοῦτο οὐδεμίαν ἀπειλὴν τῷ εἶχόν ποτε ἀπευθύνει, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα προσεπάθουν παντοιοτρόπως νὰ τῷ ἀποκρύω πάντα δισταγμὸν περὶ τῆς εὐνοίας μου. Τῷ προσειρειδίων ὡς πάντοτε, ἀλλ' οὐδὲ κἂν ἐμάντευεν ὅτι τὸ μειδιαμά μου ἐκεῖνο προὐκάλουν ἔκτοτε αἱ περὶ ἐξοντώσεώς του *σκέψεις μου*.

Ὁ Φορτουνάτος οὗτος, ἄνθρωπος ἀρκούντως σεβαστός, πρὸ πάντων δὲ ἐπίφοβος, εἶχεν, ὡς πάντες, καὶ τὸ τρωτόν του μέρος, καυχώμενος ὅτι ἦτο ἀλάνθαστος κριτὴς τῶν οἴνων καὶ ἐπιθυμῶν νὰ τὸν ἀναγνωρίζουν ὡς τοιοῦτον· ἀλλὰ καὶ πράγματι μοναδικὸς ἦτο εἰς τοῦτο, μολονότι κατὰ τἀλοιπὰ ἦτο εἰς ἀγύρτης, ὡς ὅλοι οἱ συμπατριῶται του Ἰταλοί.

Ἐσπέραν τινὰ τῶν ἀπόκρεων συνήντησα τὸν φίλτατόν μου μετημφιεσμένον, φοροῦντα στενὴν ἐνδυμασίαν δίχρουν καὶ πίλον κωνοειδῆ μὲ κωδωνίσκους. Μὲ ἐπλησίασε περιχαρής, διότι διετέλει ὑπὸ τοὺς ἀτμοὺς τοῦ οἴνου, καὶ ἐγὼ δὲ τόσην εὐχαρίστησιν ἠσθάνθην διὰ τὴν συνάντησιν, ὥστε τῷ ἔσφιγγον ἀδιάκοπως τὴν χεῖρα.

— Πόσον χαίρω, ἀγαπητὲ Φορτουνάτε, διότι σὲ συναντῶ αὐτὴν τὴν στιγμήν!

— Συμβαίνει τίποτε νέον;

— Ἠγόρασα ἕνα πίθον οἶνον τοῦ ἀμοντιγιάδου, ἢ μᾶλλον μοὶ τὸν ἐπώλησαν ὡς τοιοῦτον. ἀλλ' ἔχω ἀμφιβολίας περὶ τῆς γνησιότητός του.

— Τί; τοῦ ἀμοντιγιάδου; ἕνα πίθον; ἀδύνατον! καὶ μάλιστα τώρα τὰς ἀπόκρεω!

— Ἔχω ἀμφιβολίας· καὶ τῷ ὄντι ἔκαμα ἀνησίαν διότι τὴν ἠγόρασα, χωρὶς νὰ σὲ συμβουλεύθῶ, ἀλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ σ' εὕρω καὶ ἐφοβήθην μήπως χάσω τὴν εὐκαιρίαν.

— Τοῦ ἀμοντιγιάδου!

— Ἔχω ἀμφιβολίας.

— Τοῦ ἀμοντιγιάδου!

— Καὶ θέλω νὰ βεβαιωθῶ.

— Τοῦ ἀμοντιγιάδου!

— Θὰ εἶναι, φαίνεται, προσκεκλημένος εἰς κάμμίαν διασκέδασιν· ἐγὼ πηγαίνω νὰ εὕρω τὸν Λουκέζην, ὅστις διακρίνει λαμπρὰ τοὺς οἴνους. Αὐτὸς θὰ μοὶ εἴπῃ....

— Ὁ Λουκέζης δὲν γνωρίζει νὰ διακρίνῃ τὸ ἀμοντιγιάδο ἀπὸ τὸ Ξερές.

— Καὶ ὅμως πολλοὶ τὸν παραβάλλουν πρὸς σέ.

— Ἐμπρός, πηγαίνωμεν!

— Ποῦ;

— Εἰς τὰς ἀποθήκας σου.

— Ὄχι, φίλε μου· δὲν θέλω νὰ καταχρασθῶ τὴν καλωσύνην σου. Δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐμποδισθῇς ἀπὸ τὴν πρόσκλησίν σου. Ὁ Λουκέζης....

— Δὲν μοὶ ἔχουν κάμει κάμμίαν πρόσκλησιν· πηγαίνωμεν.

— Ἀλλ' ἀγαπητέ, κάμνει φοβερὸν ψῦχος, αἱ δὲ ἀποθῆκαί μου εἶνε ψυχρόταται ἕνεκα τοῦ νίτρου.

— Δὲν πειράζει, πηγαίνομεν! τὸ ψῦχος δέν με βλάπτει. Τοῦ ἀμοντιγιάδου! Θὰ σὲ ἠπάτησαν χωρὶς ἄλλο. Ὅσον δὲ διὰ τὸν Λουκέζην, αὐτὸς δὲν γνωρίζει νὰ διακρίνῃ τὸ Ξερὲς ἀπὸ τοῦ ἀμοντιγιάδου.

Ἐνῷ δὲ ὡμίλει, ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ βραχίονός μου, καὶ ἀμφότεροι ἐλάβομεν τὴν πρὸς τὴν οἰκίαν μου ἄγουσαν, ἀφοῦ προηγουμένως ἐτυλίχθην ἐπιμελῶς διὰ μανδύου καὶ ἐφόρεσα προσωπίδα ἐκ μαύρης μετάξης. Ἡ οἰκία ἦτο ἔρημος, καὶ οὐδεὶς τῶν ὑπηρετῶν ἔμεινεν ἐντός, διότι, ἀκούσαντες ὅτι θὰ λείψω ὅλην τὴν νύκτα, ἐξῆλθον καὶ αὐτοὶ ἐν σώματι πρὸς διασκέδασιν, μολονότι ρητῶς τοὺς εἶχον διατάξει τὸ ἐναντίον.

Ἐλάβομεν ἀνὰ μίαν λαμπάδα ἕκαστος, καὶ ὡδήγησα προθύμως τὸν Φορτουνάτον διὰ διαφόρων μερῶν, ἕως οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέρος τὸ ἄγον εἰς τὰ ὑπόγεια· κατέβημεν μακρὰν καὶ σκολιὰν κλίμακα, ἐγὼ δὲ ἔστρεφον ἐκ διαλειμμάτων καὶ συνίστων εἰς τὸν Φορτουνάτον προσοχήν, ἕως οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὰς τελευταίας βαθμίδας καὶ ἐπατήσαμεν τὸ ὑγρὸν ἔδαφος τῶν κατακομβῶν τῶν Μοντρεζόρ.

Ὁ φίλος μου ἐβάδιζε ταλαντευόμενος καὶ ἀνὰ πᾶν βῆμα ἐκρότουν οἱ κωδωνίσκοι τοῦ σκούφου του.

— Ὁ οἶνος τοῦ ἀμοντιγιάδου; ἠρώτησεν.

— Εἴμεθα μακρὰν ἀκόμη· ἀλλὰ παρατήρησόν τὸ λευκὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον στίλβει ἐπὶ τοῦ τοίχου.

— Τὸ νίτρον; ἠρώτησε τέλος, ἀφοῦ προσήλωσεν ἐπὶ τῶν ὀμμάτων μου δύο σφαίρας θολώδεις καὶ ὑγρὰς ἐκ τῆς μέθης.

— Ναί, τὸ νίτρον. Ἀπὸ πότε ἐπῆρες αὐτὴν τὴν καταρροήν;

— Κόχ! κόχ! — Οὔχ! οὔχ! — Οὔχ! οὔχ! κόχ! κόχ!

Ἐπὶ τινὰ λεπτὰ ὁ βήξ ἠμπόδισε τὸν φίλον μου νὰ ὁμιλήσῃ· κατόπιν μοὶ ἀπήντησεν ὅτι δὲν ἔχει τίποτε.

— Ἐλθὲ νὰ ἐπιστρέψωμεν, εἶπον ἀποφασιστικῶς. Ἡ ὑγεία σου εἶνε πολύτιμος. Εἶσαι ἄνθρωπος εὐτυχής, ὡς καὶ ἐγὼ ὑπῆρξα ἄλλοτε, καὶ πρέπει νὰ προφυλάττησαι, διότι ὁ θάνατός σου θ' ἀφήσῃ κενόν. Καὶ ἔπειτα ὁ Λουκέζης . . .

— Ἡσύχασε λοιπόν· μία καταρροὴ δὲν φέρει ποτὲ τὸν θάνατον.

— Ἔχεις δίκαιον. Ἀλλὰ πρόσεχε τοὐλάχιστον νὰ προφυλάττησαι· ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε λαμπρὸν ἀντιφάρμακον κατὰ τῆς ὑγρασίας.

Καὶ λαβὼν φιάλην οἴνου ἐκ πολλῶν τοιούτων κειμένων κατὰ γῆς ἐν γραμμῇ, ἀνέσυρα τὸ πῶμα, τὸ ὁποῖον ἐτινάχθη ὑψηλὰ, καὶ τῷ προσέφερον. Ἐκεῖνος δὲ ἔφερεν αὐτὴν πρὸ τῶν χειλέων, μὲ προσέβλεψε διὰ τοῦ κανθοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ προσέκλινε φιλικῶς (οἱ κωδωνίσκοι ἐκρότησαν) λέγων:

— Πίνω εἰς ὑγείαν τῶν ἐνταῦθα ἀναπαυομένων.

— Καὶ ἐγὼ εἰς τὴν πολυχρόνιον ζωήν σου.

Ἐστηρίχθη πάλιν ἐπὶ τοῦ βραχίονός μου καὶ ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν μας.

— Πολὺ εὐρύχωρα ὑπόγεια, εἶπεν.

— Ἡ οἰκογένεια Μοντρεζόρ ἦτο μεγάλη καὶ πολυάριθμος.

— Καὶ τὸ οἰκόσημόν σας;

— Μέγας ποῦς ἐπὶ κυανῆς ἐπιφανείας, πατῶν ὄφιν ὅστις ἔχει ἐμπήξει τοὺς ὀδόντας του ἐν τῇ πτέρνᾳ.

— Τί σημαίνει τοῦτο;

— *Οὐδέν τῶν ἀδικούντων με ἀφίνω ἀτιμώρητον.*

— Περίφημα! ἀνεφώνησεν.

Ὁ οἶνος κατέστησε τοὺς ὀφθαλμούς του διαπύρους, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ ὡσαύτως εἶχεν ἐξάψει ἀρκετά. Εἴχομεν φθάσει ἐν μέσῳ σωρῶν ὀστέων κειμένων ἀναμὶξ μετὰ πίθων, εἰς τὸ ἔσχατον ἄκρον τῶν κατακομβῶν, ὅτε ἐσταμάτησα ἐκ νέου καὶ ἐκράτησα τὸν Φορτουνάτον ἀπὸ τοῦ βραχίονος, ὑπεράνω τοῦ ἀγκῶνος.

— Βλέπεις ὅτι βαθμηδὸν ἡ ὁσμὴ τοῦ νίτρου ἐπαυξάνει καὶ σταγόνες ὑγρασίας διολισθαίνουν ἐπὶ τῶν ὀστέων. Ἂς ἐπιστρέψωμεν ἐγκαίρως. Ἡ καταρροή σου . . .

— Δὲν ἔχω τίποτε. Προχώρει. Ἀλλὰ δός μοι ἐν πρώτοις μίαν ἔτι δόσιν οἴνου.

Ἤνοιξα ἑτέραν φιάλην ἐκλεκτοῦ οἴνου, ἣν ὁ φίλος μου ἐκένωσεν ἀπνευστὶ καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ἐσπινθηροβόλησαν, ἐνῷ ταὐτοχρόνως ἐξερράγη εἰς γέλωτα καὶ ἐπέταξε τὴν φιάλην, ποιήσας χειρονομίαν ἧς τὴν σημασίαν δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω. Τὸν παρετήρουν ἔκπληκτος, ὅτε ἐκεῖνος ἐπανέλαβε τὴν αὐτὴν ἀλλόκοτον κίνησιν.

— Δὲν καταλαμβάνεις; μοὶ εἶπεν.

— Ὄχι.

— Τότε δὲν εἶσαι μέλος τῆς μασσωνικῆς ἑταιρείας.

— Πῶς!;

— Δὲν εἶσαι τέκτων.

— Εἶμαι! εἶμαι!

— Σὺ τέκτων; ἀδύνατον.

— Ναί, τέκτων.

— Ἓν σημεῖον! ὑπέλαβεν ἐκεῖνος.

— Ἰδού, ἀπεκρίθην, ἐξάγων ἓν μυστρίον ἀπὸ τῶν πτυχῶν τοῦ μανδύου μου.

— Ἄφησε τὰ ἀστεῖα, ἀνεφώνησεν ὀπισθοχωρῶν. Πηγαίνομεν διὰ τὸν οἶνον τοῦ ἀμοντιγιάδου.

— Ἔστω.

Ἐπανέθηκα τὸ ἐργαλεῖον ὑπὸ τὸν μανδύαν, καὶ, ἀφοῦ ὁ Φορτουνάτος ἐστηρίχθη νωθρῶς ἐπὶ τοῦ βραχίονός μου, ἐπανελάβομεν τὴν πορείαν μας· διήλθομεν σειρὰν χαμηλῶν θόλων, ἔπειτα κατέβημεν, καὶ καταβαίνοντες ἐφθάσαμεν μετά τινα βήματα ἐντὸς βαθείας κρύπτης, ἔνθα τόσον μεμολυσμένη ἦτο ἡ ἀτμόσφαιρα, ὥστε αἱ λαμπάδες μας, ἀντὶ νὰ φέγγωσιν, ἀνέδιδον χρῶμα κοκκινωπόν.

Εἰς τὸ βάθος τῆς κρύπτης ὑπῆρχεν ἄλλη μικροτέρα, ἧς οἱ τοῖχοι ἦσαν κεκαλυμμένοι ὑπὸ σωρῶν ὀστέων, ὡς εἰς τὰς μεγάλας κατακόμβας τῶν Παρισίων· οὕτως εἶχον αἱ τρεῖς πλευραὶ τῆς δευτέρας ἐκείνης κρύπτης, ἀπὸ δὲ τῆς τετάρτης ὁ ἐν αὐτῇ σωρὸς τῶν ὀστέων εἶχε καταρρεύσει καὶ ἐσχημάτιζε κατὰ γῆς ἀρκετὰ μέγα ὕψωμα· καὶ ἐπὶ τοῦ οὕτω καταφανοῦς μείναντος τοίχου ἔβλεπέ τις ἄλλο πάλιν κοίλωμα ἔχον τεσσάρων περίπου ποδῶν βάθος, τριῶν πλάτος καὶ ὕψος ἑπτὰ ἕως ὀκτώ· δὲν ἐφαίνετο δὲ τοῦτο νὰ κατεσκευάσθη ἐπίτηδες, ἀλλ' ἐσχηματίζετο ἁπλῶς ὑπὸ τοῦ κενοῦ τὸ ὁποῖον ἄφινεν ἡ ἀπόστασις δύο ὑπερμεγέθων στύλων ὑποβασταζόντων τὸν θόλον τῶν κατακομβῶν καὶ ἐπερατοῦτο εἰς ἕνα τῶν ἐκ γρανίτου τοίχων, οἵτινες ἀπετέλουν τὰ τοιχώματα αὐτῶν τῶν κατακομβῶν.

Ὁ Φορτουνάτος προσεπάθει νὰ ἐξετάσῃ τὸ βάθος τοῦ κοιλώματος, ἀλλὰ μάτην, διότι δὲν ἐπέτρεπε τοῦτο τὸ ἀσθενές μας φῶς.

— Προχώρει, τῷ εἶπον· ἐδῶ μέσα εἶνε ὁ οἶνος τοῦ ἀμοντιγιάδου. Καὶ ὅσον διὰ τὸν Λουκέζην . . .

— Εἶνε ἕνας κατεργάρης! διέκοψεν ὁ φίλος μου, προχωρῶν ἐμπρός· καὶ σταματήσας μόνον, ὅταν εὑρέθη ἀντιμέτωπος πρὸς τὸν ἐκ γρανίτου τοῖχον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸν εἶχον δεσμεύσει μετ' οὐ πολύ· ὁ τοῖχος ἔφερε δύο σιδηρᾶ ἄγκιστρα ἐν τῇ αὐτῇ γραμμῇ κατὰ δύο πόδας ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχοντα, ἐξ ὧν τὸ ἓν ἔφερε βραχεῖαν ἅλυσιν καὶ τὸ ἕτερον κλεῖθρον. Περιέβαλον τὸ σῶμά του μὲ τὴν ἅλυσιν καὶ τὸν ἐδέσμευσα χωρὶς πόσῳς ν' ἀντισταθῇ, ὡς ἐκ τῆς ἐκπλήξεως ἦν τῷ ἐπέφερον αἱ πράξεις μου αὗται. Ἔλαβον ἔπειτα τὸ κλεῖθρον καὶ ἐξῆλθον τοῦ κοιλώματος.

— Βάλε τὸ χέρι σου εἰς τὸν τοῖχον. Τώρα πιστεύω νὰ ἠσθάνθης τὸ νίτρον. Εἶνε πολὺ ὑγρόν. Ἐπίτρεψόν νὰ σὲ *παρακαλέσω* διὰ τελευταίαν φορὰν ὅπως ἀπέλθωμεν· δὲν θέλεις; τότε φίλτατε ἀνάγκη νὰ σὲ ἀφήσω, ἀλλ' ἀφοῦ ποῶτον σὲ περιποιηθῶ.

— Τὸ ἀμοντιγιάδο! ἀνέκραξεν ὁ φίλος μου, μὴ ἀναλαβὼν ἀκόμη ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του.

— Ναί, τὸ ἀμοντιγιάδο.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἀνασκαλίσας τὸν πρὸ ἐμοῦ σωρὸν τῶν ὀστέων, εὗρον ὑπ' αὐτὰ λίθους καὶ ἀσβέστον, μὲ ταῦτα δὲ καὶ τῇ βοηθείᾳ τοῦ μυστρίου μου ἤρχισα μετὰ σπουδῆς νὰ τειχίζω τὴν εἴσοδον τοῦ κοιλώματος.

Εἶχον τελειώσει τὴν πρώτην σειρὰν τοῦ τειχίσματός μου, ὅτε ὑπόκωφός τις κραυγή, ὡσεὶ στεναγμὸς, ἐξεθοῦσα ἀπὸ τοῦ κοιλώματος, μὲ ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ Φορτουνάτος εἶχεν ἀνανήψει ἐντελῶς, διότι δὲν ἦτο *κραυγὴ προερχομένη ἀπὸ μέθην*. Τὴν φωνὴν ἐπηκολούθησε μακρὰ σιγή, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἐτελείωσα τὴν δευτέραν, εἶτα τὴν τρίτην καὶ τετάρτην σειρὰν τῆς οἰκοδομῆς μου, ὅτε πάλιν ἤκουσα τὴν ἅλυσιν μανιωδῶς συναρασσομένην, καὶ διακόψας τὸ ἔργον ἐξηπλώθην ἐπὶ τοῦ σωροῦ τῶν ὀστέων, ἵνα ἀπολαύσω ἀνετώτερον τῆς τέρψεως· ἔπειτα ἔλαβον πάλιν τὸ μυστρίον καὶ ἐτελείωσα διαδοχικῶς τὴν πέμπτην, ἕ-

κτην καὶ ἑβδόμην σειράν, ὁ δὲ τοῖχος ἐξῆφανε πότε μέχρι τοῦ στήθους μου. Ἔκαμα νέαν διακοπὴν καὶ ὕψωσα τὴν λαμπάδα διὰ νὰ ρίψῃ τὸ ἀσθενές της φῶς ἐντὸς τοῦ κοιλώματος, ἀλλὰ πάλιν τὰ ἔκρηξις δυνατῶν καὶ ὀξυτάτων κραυγῶν ἐκ μέρους τοῦ δεσμίου προσέβαλε τὰ ὦτά μου, καὶ ὠπισθοδρόμησα, σταθεὶς πρὸς στιγμὴν περίτρομος καὶ ἐν ἀμφιβολίᾳ. Ἀπέσπασα τὸ ξίφος μου καὶ διέτρεχον κατὰ μῆκος ἔξωθεν τὸ κοίλωμα· μετὰ στιγμιαίαν ὅμως σκέψιν ἡ γαλήνη ἐπανῆλθεν εἰς τὸ λογικόν μου, καὶ ψηλαφήσας τὸ τείχισμα διὰ τῆς χειρός, ἀνέλαβον τὸ πρότερόν μου θάρρος. Ἐπλησίασα τὸν τοῖχον καὶ ἔκραυγον ἀπήχησιν εἰς τὰς ὠρυγὰς τοῦ φίλου μου διὰ φωνῆς δυνατωτέρας τῆς ἰδικῆς του, καὶ οὕτω κατώρθωσα νὰ καθησυχάσω τὸν ταραξίαν.

Ἦτο μεσονύκτιον, καὶ τὸ ἔργον ἐπλησίαζεν εἰς τὸ τέρμα του· εἶχον τελειώσει τὴν ὀγδόην, ἐννάτην καὶ δεκάτην σειράν, ἐν μέρει δὲ καὶ τὴν ἑνδεκάτην καὶ τελευταίαν, καὶ εἰς ἀκόμη λίθος ὑπελείπετο διὰ νὰ τελειώσῃ τὸ τείχισμα ὁλοτελῶς καὶ χρισθῇ δι' ἀσβέστου, τοῦτον δὲ προσεπέθουν μετὰ κόπου νὰ προσαρμόσω εἰς τὸ προσῆκον μέρος, ὅτε ἤκουσα πνιγηρὸν γέλωτα, ἀνορθώσαντα τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου, τοῦτον δ' ἐπηκολούθησαν λόγοι, ἐν οἷς ἀνεγνώρισα τὴν φωνὴν τοῦ Φορτουνάτου.

— Χά! χά! χά!, ἒ! ἒ! λαμπρὸς ἀστεϊσμός! περίφημος ἀστεϊσμός! Θὰ γελοῦμε στὸ σπίτι, ἒ! ἒ! διὰ τὸν καλόν μας οἶνον! ἒ! ἒ! ἒ!

— Τὸν οἶνον τοῦ ἀμοντιγιάδου! ὑπέλαβον ἐγὼ ἔξωθεν.

— Ἔ! ἒ! ἒ! ναί, τοῦ ἀμοντιγιάδου. Ἀλλὰ ἡ ὥρα εἶνε περασμένη καὶ ἡ συνιάρα Φορτουνάτου θὰ περιμένῃ μὲ τοὺς ἄλλους στὸ σπίτι. Πηγαίνωμεν.

— Ναί, πηγαίνωμεν.

— *Δι' ὄνομα Θεοῦ, Μοντρεζόρ!*

— Ναί, δι' ὄνομα Θεοῦ!

Καὶ ἔπειτα κάμμια πλέον ἀπάντησις. Ἔτεινα ἀνήσυχος τὸ οὖς, ἀλλὰ μάτην. Ἐκάλεσα δυνατώτερον.

— Φορτουνάτε!

Κάμμία ἀπάντησις.

— Φορτουνάτε! ἐφώνησα ἐκ νέου, ἀλλὰ τίποτε καὶ πάλιν. Εἰσήγαγον διὰ τῆς μόνης ὀπῆς, ἥτις ἔμενεν ἔτι ἐπὶ τοῦ τειχίσματος δᾷδα ἀνημμένην, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἤκουσα ἢ κρότον κωδωνίσκων. Ἠσθάνθην τὴν καρδίαν μου πιεζομένην ὑπὸ βάρους, τὸ ὁποῖον πιθανῶς προήρχετο ἐκ τῆς ὑγρασίας τοῦ ὑπογείου καὶ ἔσπευσα νὰ περατώσω τὴν ἐργασίαν μου. Προσήρμοσα μετὰ πολλοὺς κόπους τὸν τελευταῖον λίθον, ἔχρισα ἔπειτα τὸ τείχισμα δι' ἀσβέστου, καὶ τέλος συνεσώρευσα ἐπ' αὐτοῦ τὸν κατὰ γῆς κείμενον σωρὸν τῶν ὀστέων, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς ἐπὶ πεντήκοντα ἤδη ὅλα ἔτη ἔχει συνταράξει. *Γαῖαν ἔχοι ἐλαφράν!*

Η ΓΥΝΗ ΕΝ ΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κ Ι Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΑΥΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΜΕΛΛΟΝΤΙ

Μόνον διὰ τοῦ ἀγῶνος καὶ τῆς πάλης ἐν πλήρει ἡλίῳ ἐλευθερίας ἡ ψυχὴ διαπλάσεται εἰς τὸ ἀγαθόν, φωτιζομένη ὑπὸ τῶν ὑψηλῶν ἀληθειῶν. Ἡ δὲ διὰ τὸ ἀγαθὸν τόσον δύσκολος αὕτη πάλη ἀποτελεῖ μέγα πρόβλημα, οὗτινος ἡ τύχη τῆς γυναικὸς ἀποτελεῖ τὸ πρώτιστον μέρος. Ἡ ἠθικὴ καὶ διανοητικὴ ἀνάπτυξις τῆς ἀγαθῆς μερίδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους παρουσιάζει ζήτημα μεγίστης σπουδαιότητος.

Ἕκαστον ὂν εἶνε ἰδιαίτερος κόσμος, ἕδρα ἰδίας θελήσεως πρὸς τὴν εἰς τὸ ἀγαθὸν μόρφωσιν κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ δικαίου καὶ τοῦ ἀληθοῦς, ἐὰν καλὴ διεύθυνσις δοθῇ εἰς τὰς ἁπλᾶς καὶ θεμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας ὑπὸ τῶν διδαγμάτων τῆς ἀνατροφῆς, ἧς τὸ κίβδηλον πάντοτε προὐξένησε τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὴν μωρίαν ἐκείνην, ἥτις ἐνίοτε καταλαμβάνει τὰς γυναῖκας. Ἡ ἐπιπόλαιος σπουδὴ τῶν γλωσσῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ χοροῦ, ἡ ἐξωτερικὴ εὐγένεια εἶνε συνήθως τὰ μόνα αὐτῶν κτήματα, συνοδευόμενα ὑπὸ ἀναγνωσμάτων κούφων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπικινδύνων· οὐδεμία σχεδὸν λαμβάνεται πρόνοια περὶ τῆς σπουδαίας μορφώσεως τοῦ ἁπλήστου, ζωηροῦ, ῥεμβοῦ καὶ ποιητικοῦ αὐτῶν πνεύματος, ὥστε ἀπόλλυνται. αὗται διὰ τῶν παιδιῶν τῆς φαντασίας· καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα ἀφίεται ἐλεύθερον τὸ στάδιον εἰς τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ματαιότητα, ἥτις βυθίζει ἐν τῷ σκότει τὸν στερρὸν νοῦν καὶ τὴν λεπτὴν καὶ διορατικὴν αὐτῶν κρίσιν. Ἡ γυνή, θεωρουμένη μέχρι τοῦδε ὡς ὂν κατώτερον, ἠμελημένη κατὰ τὴν ἀνατροφήν, διέλαμψε πρὸ πάντων διὰ τῶν ἐλαττωμάτων της. Πληγὴ καὶ γόητρον τῆς ἀνθρωπότητος, κακολογηθεῖσα σχεδὸν πάντοτε, καταβιβάζει πολλάκις τὸν σύντροφον τῆς ζωῆς της μέχρις ἑαυτῆς διὰ κ α τ α π τ ρ ε π τ ι κ ῶ ν δαπανῶν καὶ ἀλόγων τέρψεων.

Ἡ κακία καὶ οἱ προσήλυτοι αὐτῆς εἰσέφρησαν πάντοτε εἰς τάξεις τινὰς τῆς κοινωνίας, οὐδέποτε ὅμως εἴδομεν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἱστορίας, ὡς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, τὴν σύγχρονον φιλολογίαν, τὸ θέατρον, τὸν ἱματισμὸν καὶ τὰ ἔθιμα τῶν γυναικῶν τρεπόμενα τὴν μυσαρὰν ἐκείνην ὁδόν, ἣν κυρίως παρατηροῦμεν ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἥτις δημιουργεῖται ὑπὸ τῶν δυσφήμων γυναικῶν, ὧν αἱ τῆς *ὑψηλῆς περιωπῆς* (grand-monde) δέσποιναι μιμοῦνται τοὺς τρόπους καὶ τὸ εἶδος τῆς ἐνδυμασίας. Ἡ διὰ τοῦ ἱματισμοῦ ἀναξιοπρεπὴς ἔκθεσις τῶν *κιβδήλου περιωπῆς* (demi-monde) γυναικῶν, ἡ ἐπέμβασις αὐτῶν εἰς τὰ κοινωνικὰ ἤθη καὶ τὴν καλαισθησίαν, ἡ κατάχρησις τῆς πολυτελείας, ἡ μανία τῆς ἀπομιμήσεως, ταῦτα εἰσὶ τὰ ἄθλα τῆς νέας Βαβυλῶνος, δι' ἣν ἀνάγκη ἑτέρου Ἰουβεναλίου, ὅστις νὰ τὰ καταλέξῃ καὶ ἐκτοξεύσῃ κατ' αὐτῶν τὰ δηκτικὰ τῆς σατύρας του βέλη.

Τὸ περὶ γυναικὸς ἀντικείμενον, περὶ οὗ διεξοδικῶς ἔγραψαν διακεκριμένοι συγγραφεῖς καὶ δημοσιογράφοι, πολὺν συνετάραξε τὸν κόσμον καὶ αἱ γυναῖκες δὲ αὗται δραστηρίως μετέσχον τοῦ ἔργου τῆς χειραφετήσεως αὐτῶν, πανταχόθεν διαμαρτυρηθεῖσαι κατὰ τῆς προσγινομένης αὐταῖς ἀδικίας. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀφωσιωμένων καὶ ἐνθουσιωδῶν ὑπερασπιστῶν αὐτῶν εὑρίσκομεν τὸν περικλεᾶ δημοσιολόγον Ἰωάννην Στοὺαρτ Μίλ (John Stuart Mill). Οὗτος ἐγένετο ἀρχηγὸς σχολῆς, προτιθεμένης τὴν ἀποκατάστασιν ἐντελοῦς ἰσότητος μεταξὺ γυναικὸς καὶ ἀνδρός, παραδεχομένης τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ τὰ αὐτὰ καθήκοντα, ἐξ ὧν ἤθελον προκύψει περιπλοκαὶ καὶ συνέπειαι, ἃς, φαίνεται, οἱ τῆς σχολῆς ταύτης ἀπαδοὶ δὲν εἶχον προΐδει. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν, αἱ δημόσιαι ὑπηρεσίαι, ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης, πολιτικῆς τε καὶ ποινικῆς, καὶ ἡ διαχείρισις τῶν πολιτειακῶν ἤθελον ἀπονέμεσθαι ἐξ ἴσου πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα. Ἀλλὰ τοῦτο προφανῶς ἤθελεν ἐπιφέρει γελοίαν κοινωνικὴν ἀναστάτωσιν, δι' ἣν ὁ κόσμος οὔτε εἶνε, οὔτε, ὡς νομίζομεν, ἔσται ποτὲ παρεσκευασμένος.

Οἱ φανατικοὶ τῆς γυναικὸς ὑπερασπισταὶ στηρίζουσι τὰς ὑπερβολικὰς αὐτῶν ἀξιώσεις ἐπὶ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς δεξιότητος αὐτῆς, θεωροῦντες αὐτὴν ἴσην πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός. «Διατί, λέγουσι, νὰ μὴ »ἀπολαύῃ αὕτη τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων, »ὧν καὶ ὁ σύντροφός της; Διατί νὰ μὴ »μετέχῃ τῶν ὑψηλῶν τῆς ζωῆς εὐθυνῶν »οὐχ ἥττον τῶν τέρψεων αὐτῆς;»

Ἄλλοι δὲ, ἀντικρούοντες τοὺς προτείνοντας τὴν ἐντελῆ αὐτῆς χειραφέτησιν, παρουσιάζουσι τὴν γυναῖκα κατωτέραν τοῦ ἀνδρός, ἀνευρίσκοντες μυρία ἐλαττώματα καὶ κουφότητας, ἀπαντώσας συνήθως παρ' αὐτῇ, ὡς ἀδυναμίαν, ἀστασίαν καὶ ἰδιοτροπίαν, ἅτινα προέρχονται ἐκ τῆς λίαν ἠμελημένης αὐτῆς ἀγωγῆς. Ἀησμονοῦντες δὲ ὅτι ἡ φαντασία αὐτῶν θὰ ἦτο ὀλιγώτερον ἄστατος, ἐὰν ἐδέσματα θρεπτικώτερα προσεφέροντο πρὸς τροφὴν αὐτῆς καὶ οὐχὶ ἡ ματαιότης καὶ τὰ κακὰ μυθιστορήματα, φοβοῦνται τὸ ἐπαγωγὸν τῆς καὶ μεγεθύνουσι τὸν κίνδυνον, ὃν ἤθελον διατρέξει αἱ παιγνήμονες αὗται κεφαλαὶ κατὰ τὴν διὰ πλήρους τοῦ φωτὸς τῆς διανοητικῆς ζωῆς διαφώτισιν αὐτῶν, ἧς ἕκαστον ἄτομον τοῦ ἑτέρου φύλου ἀπολαύει καθ' ὅλην τὴν συνήθη διάρκειαν τῆς ἀγωγῆς του.

Μεταξὺ τῶν διδόντων [illegible] πλήρη καὶ τῶν παραδεχομένων [illegible] περιωρισμένην εὑρίσκεται ἡ Σχολὴ τοῦ Μισελὲ (Michelet), συγγραφέως χαρακτηρίζοντος τὴν γυναῖκα ὡς ὂν ἀσθενές, καχεκτικόν, εὐπαθές, ἐτοιμόβαρυ, ὡς ὄν, ὅπερ ὁ ἀνὴρ ὀφείλει νὰ περιποιῆται, νὰ ὑπηρετῇ, νὰ βοηθῇ καὶ νὰ περιβάλλῃ διὰ τῶν ἑαυτοῦ φροντίδων, οὗτινος ὀφείλει νὰ στερεοποιῇ τὸν χαρακτῆρα, νὰ διαπλάττῃ τὸ πνεῦμα καὶ, ἀνυψῶν αὐτὴν εἰς τὴν γνῶσιν τῶν ἱερῶν τῆς οἰκογενείας καθηκόντων, νὰ τὴν μυσταγωγῇ ἐπὶ τέλους εἰς τὸν μοναδικὸν αὐτῆς ἐν τῷ βίῳ προορισμόν, ὅστις εἶνε ὁ τῆς συζύγου καὶ τῆς μητρός.

Ἡ θεωρία αὕτη, ἐξετάζομένη ὑπὸ τὴν καλὴν της ἔποψιν, περιέχει κατὰ βάθος ἀλήθειαν. Ἄλλως ὁ εὐώδης οὗτος ρωμαντισμός, ἡ θέσις αὕτη τοῦ χαρίεντος καὶ τρυφεροῦ προστάτου, ἣν δίδουσι τῷ ἀνδρὶ ἐπὶ τῆς γυναικός, ἔχει τι τὸ προσκρούον, ὅπερ στερεῖται σπουδαιότητος καὶ βάσεων. Ἡ ἰδιότης τοῦ καχεκτικοῦ καὶ εὐπαθοῦς, ἡ ὑπὸ τῆς φαντασιώδους ταύτης σχολῆς ἀποδιδομένη εἰς τὴν γυναῖκα καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῆς, οὗτινος αἱ φάσεις καὶ οἱ σταθμοὶ περιεγράφησαν διεξοδικῶς ἐν τοῖς βιβλίοις τοῖς ἐπιγραφομένοις Ἡ Γ υ ν ή, Ὁ Ἔ ρ ω ς, συντείνει μόνον, ἵνα προσηλοῖ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀναγνώστου ἐπὶ τῆς φυσικῆς καταστάσεως τοῦ ὡραίου φύλου εἰς ὅ,τι εἰδικὸν ἔχει διακεκριμένον καὶ ἐκκεχωρισμένον ἐν τῇ σοφῇ οἰκονομίᾳ τῆς φύσεως. Ὁ Μισελὲ στηρίζεται μετὰ πολλῆς ἐνεργείας καὶ ἀποκλειστικότητος ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς τῆς γυναικός, ἐξαίρων τὸ εὐπρόσδεκτον αὐτῆς, ἵνα κινήσῃ τὸν οἶκτον τῆς καρδίας ὑπὲρ αὐτῆς. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὸ ὡραῖον ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶνε καταδεδικασμένον ὑπὸ νόμου ὀλεθρίου, ὡς οὗτος ἰσχυρίζεται, εἰς τοιαύτην ἀσθένειαν.

Οὐδέν ποτε θέλει δυνηθῆ νὰ μεταβάλῃ τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς φύσεως, ἥτις δι' εἰδικῶν λειτουργιῶν, ἃς ὁρίζουσιν οἱ νόμοι τῆς ὑπάρξεώς της, προώρισε τὴν γυναῖκα ὡς μητέρα. Βεβαίως οἱ νόμοι οὗτοι ὑποβάλλουσι τὴν ἀσθενῆ καὶ εὐπαθῆ αὐτῆς ὕπαρξιν πολλάκις εἰς λίαν βαρείας διαταράξεις, ἃς ὅμως δύναται νὰ μετριάσῃ διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἀναπτύξεως τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἠθικῆς ἰσχύος. Τὰ καθήκοντα τῆς μητρὸς δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὴν διατροφὴν τοῦ τέκνου· ἀλλ' ἡ μήτηρ πρέπει νὰ εἶνε καὶ ἡ πρώτη διδάσκαλος αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος μορφοῦται ἀπὸ τῆς παιδικῆς του ἡλικίας. Μετὰ τῶν τρυφερῶν ψελλισμάτων τοῦ βρέφους ἡ δύσκολος τέχνη τοῦ ζῆν εἰσχωρεῖ ἐντῷ ἀνθρωπίνῳ ὄντι· τὰ παραγγέλματα τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τοῦ πονηροῦ εἰσρέουσιν ἐν τῷ πνεύματί του ὡς ἄγγελοι ἢ ὄφεις, καὶ ἡ πάλη ἄρχεται εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ὑπάρξεώς του· τὸ δὲ παράδειγμα τῆς μητρός, οἱ συνετοὶ αὐτῆς λόγοι, τὰ ἀφελῆ αὐτῆς διδάγματα συντείνουσι νὰ κλίνωσι τὴν πλάστιγγα δι' ὅλου τοῦ βίου πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ κακόν.

Ἵνα παρασκευασθῇ δὲ ἀνατροφὴ οἵα δήποτε [illegible] τῆς προσοχῆς ἐν τῷ τέκνῳ [illegible] καθήκοντα τῆς μητρὸς ὡς [illegible] τοῦ τέκνου της εἶνε νὰ προσηλοῖ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἁπλῶν καὶ φυσικῶν γεγονότων, νὰ τῷ διδάσκῃ τὸν λόγον, ἐφ' ὅσον οὗτος εἶνε προσιτὸς εἰς τὸ πνεῦμά του, νὰ τῷ δείκνυῇ τὴν ἐντελῆ ἁρμονίαν ἐν ταῖς ἐνεργείαις τῆς Προνοίας καὶ ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς ἱστορίας, νὰ τὸ ἀνυψοῖ μέχρι τοῦ ἀληθοῦς διὰ τῆς φαντασίας καὶ τῆς ἀγαλλομένης καρδίας καὶ νὰ τῷ ἐμπνέῃ τὴν ἰδέαν τῆς ὑποταγῆς εἰς τὴν ἐξουσίαν, ἀντιπροσωπευομένην ὑπὸ τῆς οἰκογενείας, τῶν νόμων τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Θεοῦ. Νὰ μεταβάλῃ δέ τις τὴν θέλησιν αὐτοῦ, ἀποστᾶσαν ἀπὸ τῆς συναισθήσεως τοῦ δικαίου, τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καθήκοντος, τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ νὰ κάμψῃ τὴν ἀγρίαν αὐτοῦ φύσιν ὑπὸ τὸν νόμον τῆς τάξεως, τοῦτο εἶνε δυσκολώτατον. Ἐὰν δ' αἱ γυναῖκες δυνηθῶσι νὰ κατορθώσωσι τὸ τοιοῦτον, ἡ ἀνθρωπότης θέλει ἔχει ἐν τῷ μελλοντι βλα-

στοὺς εὐρωστοτέρους, ἐπιφανεστέρους καὶ εὐτυχεστέρους.

Fortes creatur fortibus, ἔλεγεν ὁ Ὁράτιος. Ἵνα παραγάγῃς ἰσχυρούς, πρέπει σὺ αὐτὸς νὰ εἶσαι ἰσχυρός· ἵνα διαφωτίσῃς τὴν νεότητα, πρέπει σὺ αὐτὸς νὰ εἶσαι πεφωτισμένος, ὑπομονητικός, εὐσταθής, θαρραλέος καὶ ἀφωσιωμένος· ν' ἀρχίσῃς δὲ τὸ ἔργον σου ἅμα τῇ πρώτῃ τῆς ζωῆς λάμψει, πρὶν ἢ ἐναντίαι ἕξεις δώσωσι κακὴν κλίσιν εἰς τὸν διαπλασθησόμενον ἄνθρωπον· διότι ἡ φύσις ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ εἶνε εὐάγωγος καὶ ἄνευ ἀντιστάσεως δέχεται τὴν σφραγῖδα, ἣν θέλομεν νὰ τῇ ἀποτυπώσωμεν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· «ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.»[1] Προφανῶς δὲ διὰ τοῦτο ἤθελε νὰ δηλώσῃ ὅτι διὰ τῆς ἀγαθῆς πίστεως μόνον καὶ διὰ τῆς ἀφελοῦς συνειδήσεως, γινόμενοι ὡς τὰ παιδία, θὰ εἰσχωρήσωμεν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ θὰ ὑψωθῶμεν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἥτις εἶνε τὸ ἀγαθόν.

Δὲν εἶνε λοιπὸν ἐπαρκὴς ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀγαθότης τῆς γυναικὸς πρὸς ἐπιτέλεσιν ἔργου τόσον δυσκόλου καὶ περιπλόκου, ὅσον εἶνε τὸ τῆς παιδαγωγοῦ καὶ τῆς ἀνωτάτης ἰθυντρίας τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματος τῶν παιδίων. Ὅθεν πρέπει ἡ γυνὴ νὰ ἔχῃ καθαρὰν γνῶσιν τῶν ἡμετέρων καθηκόντων πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, πρέπει νὰ ἔχῃ ὡρίμως σπουδάσει καὶ πλουτίσει τὸ πνεῦμά της διὰ τῶν θησαυρῶν τῆς φιλολογίας καὶ τῆς ἐπιστήμης· ἀλλὰ πρὸ παντὸς ὀφείλει νὰ ποδηγετῇ τὸ μικρὸν πλάσμα, ὅπερ ἐνεπιστεύθησαν εἰς τὴν ἐπιμέλειάν της, δι' ὁδοῦ, ἧς πρέπει νὰ ὁμαλύνῃ τὰς ἀνωμαλίας καὶ τραχύτητας, καὶ ἣν πρέπει νὰ καταστήσῃ εὐθεῖαν καὶ εὐάρεστον.

Ἡ χαρά, ἡ τέρψις καὶ ἡ ὡραιότης, τόσον δαψιλῶς διακεχυμέναι ἐν τῇ φύσει διὰ τῶν δημιουργημάτων, παραμελοῦνται πολλάκις κατὰ τὴν πρώτην ἀνατροφήν, καὶ δὲν ἐκλαμβάνονται ὡς ἀντικείμενα σπουδαῖα παρατηρήσεων. Αὐστηρότης ἀπειροκαλίας καταδικάζει πολλάκις τὰς ἐλαχίστας τέρψεις τοῦ βίου, ἵνα ἐξαίρῃ τὸ τραχὺ καὶ ἄχαρι τούτου. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο καὶ ἡ ὑπερβολὴ τοῦ ἐναντίου εἰσὶν ἐπίσης κατακριτέα. Ἄριστον εἶνε νὰ τηρῆται ἐν τῇ ἀνατροφῇ μέση τις ὁδὸς μεταξὺ τῶν ἀθώων τέρψεων καὶ τῆς ἐργασίας.

Ἀλλ' ὅσον δυσχερὴς εἶνε ἡ ἐκπλήρωσις τῶν καθηκόντων τῆς γυναικὸς ὡς μητρός, τοσοῦτον σπουδαῖα εἶνε καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῆς ὡς συμβίου. Δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀγαπᾷ τὸν σύζυγον αὐτῆς ἡ γυνή, οὔτε νὰ τὸν τέρπῃ διὰ τῶν θελγήτρων της, ἀλλ' ὀφείλει καὶ νὰ μετριάζῃ τοὺς πόνους του, νὰ τὸν συμβουλεύῃ καὶ τὸν ἐνθαρρύνῃ ἐν τῷ ἀκανθώδει τοῦ βίου σταδίῳ. Πρέπει διὰ τῶν ἐνδελεχῶν αὐτῆς φροντίδων νὰ πληρῶνται ἐν τῷ κόλπῳ τῆς οἰκογενείας τὸ ἀλληλέγγυον τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ τὸ κοινὸν τῶν ἐλπίδων, ὁ ἀδιάρρηκτος ἐκεῖνος δεσμός, ὃν ὁ Ἀπόστολος ἐκφράζει διὰ τῶν λόγων, καὶ *ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.*

Λέγεται ὅτι ἡ κ. Ρολάνδου συνεζήτει, ὁ δὲ ὑπουργὸς σύζυγός της ὑπέγραφε μόνον. Ἀλλὰ πόσαι γυναῖκες, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν ἀνεγράφησαν ἐν ταῖς δέλτοις τῆς ἱστορίας, σπουδαίας παρέσχον ἐκδουλεύσεις τῇ ἀνθρωπότητι διὰ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τῶν συζύγων! Ἐναργὲς τούτου παράδειγμα παρέχει ἡμῖν ὁ ἔξοχος συγγραφεύς, ὃν ἤδη ἐμνημονεύσαμεν ἀνωτέρω, ὁ Ἰωάννης Στοὺαρτ Μίλ, ὅστις λέγει δημοσίᾳ ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ βιβλίου του *Περὶ Ἐλευθερίας*, ὅτι, στερηθεὶς τῆς προσφιλοῦς αὐτῷ συζύγου, οὐδέποτε θ' ἀνεύρῃ πλέον τὴν ἔμπνευσιν, ἥτις τὸν ἐνεψύχου διαρκοῦντος τοῦ βίου ἐκείνης, ἡ ὁποία τὸν εἶχε βοηθήσει διὰ τῶν θαυμασίων δωρημάτων τῆς περινοίας καὶ τοῦ μεγαλεπηβόλου πνεύματός της, καὶ ὑπὸ τὰς περιποιήσεις τῆς ὁποίας ἐφιλοπόνησε τὸ ἔργον του τοῦτο. Οὐδέποτε μαρτυρία ἐναργεστέρα ἐδόθη ὑπ' ἀνδρὸς περὶ τῶν πλεονεκτημάτων καὶ τῆς καρδίας τῆς γυναικός.

Διὰ τῶν εὐγενῶν δὲ αὐτῶν αἰσθημάτων, ἀνερχομένων εἰς τὰ μέγιστα τοῦ ἰδανικοῦ ὕψη, πολλάκις ἡ γυνὴ ὑπερέβη τὸν ἄνδρα. Ἐν μὲν τῷ ἀνδρὶ δημιουργεῖ ὁ νοῦς, πρέπει νὰ πεισθῇ τὸ λογικόν, ἐν δὲ τῇ γυναικὶ ἡ καρδία εἶνε ἡ πηγὴ πάσης ἐμπνεύσεως μεγάλης, παντὸς γενναίου ἔργου. Ὁ ἀνὴρ ζητεῖ παρὰ τοῦ Σωτῆρος δείγματα τῆς θεότητος αὐτοῦ, ἡ γυνὴ αἰσθάνεται τὴν θείαν αὐτοῦ ἀποστολήν· ὁ μὲν τρὶς ἀπαρνεῖται αὐτόν, ἡ δὲ μέχρις ἐσχάτων παρίσταται λατρεύουσα αὐτόν· ὅταν ἐκεῖνος, ἔντρομος, τρέπηται εἰς φυγήν, καταλείπων τὸν κύριόν του εἰς τοὺς ἐχθρούς του, αὕτη ἐξεύσπλαγχίας κλίνει τὸ γόνυ πλησίον τοῦ τάφου του. Μέγας ποιητής, ὁ Δάντης, ὑπὸ τοὺς χαράκτας γυναικός, τῆς ἠγαπημένης του Βεατρίκης, ἀπεθέωσε τὸ ὡραῖον καὶ τὸ ἀγαθόν· οἱ χριστιανικοὶ δὲ λαοί, ἐκτιμῶντες τὸ ἐν αὐτῇ ἀγαθόν, ἐράσμιον καὶ ἤπιον, ἐδημιούργησαν μορφήν τινα τούτου, ἣν ἀπεθέωσαν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Μαρίας.

+ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΑΔΑΒΑΝΑ ΜΗΝΙΑΤΟΥ

[1] Ματθ. ΙΗ', 3.

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Σεισμὸς . . . προσοδοφόρος.

Οἱ μέτοχοι τῆς Κωπαΐδος θὰ ζηλεύσωσι· ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ! ἂν εἶχον καὶ αὐτοὶ τύχην δὲν θὰ παρήρχετο ἀνωφελῆς ὁ προχθὲς συνταράξας τὴν Ἑλλάδα σεισμός. Τὴν παράλπειον λίμνην τοῦ Μερζελὲν ἀπεφάσισεν γ' ἀποξηράνῃ μετοχική τις ἑταιρεία· ὅτε τὴν καλοῦσι νὰ ἴδῃ ἐν θαῦμα. Τί τρέχει; Τίποτε. Ὁ Θεὸς θὰ ἦτο μέτοχος ἐπίσης. Καὶ ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, δι' ἑνὸς βλέμματος ἔσεισε τὴν γῆν, ἤνοιξε χάσμα καὶ κατέρρευσαν τὰ ὕδατα ἐν αὐτῷ καὶ ἀπεξηράνθη ἡ λίμνη. Οὕτως ἀποδεικνύεται ὅτι καλλίτερον νὰ συμμετέχῃ τοιούτων ἐπιχειρήσεων ὁ Θεὸς ἢ ὁ διάβολος.

Πλασταὶ εἰκόνες.

Τὴν ἱστορίαν τοῦ διασήμου Ψευτοθόδωρου, ὅστις ἔβαπτε κιτρίνας τὰς καρδερίνας καὶ τὰς ἐπώλει διὰ κανάρια, καὶ τινας ἄλλας ἀκόμη ἐνεθυμήθημεν ἀναγνόντες ἐν ταῖς ξέναις ἐφημερίσι τὸ ἑξῆς ἀνακοινωθέν: «Ἀνεκαλύφθησαν πλασταὶ εἰ-

κόνες τοῦ Ρουϊσδάελ τοῦ Βὰν-δερ-Μέερ κα' ἄλλων διασήμων ζωγράφων ἀλλὰ τόσῳ πιτταί, ὥστε ἠπατήθη καὶ αὐτὸ τὸ Μουσεῖον τῆς Φραγκφούρτης καὶ ἠγόρασεν ἑξήκοντα! Σπεύδομεν νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἀνακοινωθὲν τοῦτο μὴ τυχὸν καὶ ἀπατηθῶσιν οἱ παρ' ἡμῖν πλούσιοι, οἵτινες τόσην πάντοτε δεικνύουσι προθυμίαν πρὸς ἀγορὰν καλλιτεχνικῶν ἔργων. . .

Ὁ Δὸν Ζουὰν

Δὲν πρόκειται περὶ τοῦ Δὸν Ζουὰν τοῦ κ. Σουρῆ πάλιν. Πρόκειται περὶ τοῦ Δὸν Ζουάν, ἢ μᾶλλον τοῦ Δὸν Γκιοβάνη τοῦ Μόζαρτ, οὗτινος τὴν ἀπὸ τῆς πρώτης παραστάσεως ἑκατονταετηρίδα προετοιμάζονται νὰ ἑορτάσωσιν οἱ ἐν Ἑσπερίᾳ φιλόμουσοι. Τίς ἀγνοεῖ τὸν τρελλὸν τοῦτον ἥρωα, ὃν οἱ καλόγηροι καὶ οἱ ποιηταί, ὃν αἱ γυναῖκες καὶ οἱ σύζυγοι κατέστησαν τόσῳ διάσημον; Τίς ἀγνοεῖ τὸν ἥρωα τοῦ Μολιέρου καὶ τοῦ Βύρωνος, τοῦ Δελακροᾶ καὶ τοῦ Μόζαρτ, τῆς κωμῳδίας καὶ τοῦ ἔπους, τῆς γραφικῆς καὶ τῆς μουσικῆς, τοῦ διαβόλου καὶ τῆς κολάσεως; Ὁ Δὸν Ζουὰν Τενόριο εἶνε ἱστορικὸν πρόσωπον, ὡραῖος καὶ ὑπερήφανος Ἱσπανός, εἰς τὴν ράχιν τοῦ ὁποίου ἐφόρτωσαν ὅλας τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν παραλυμένων. Ὅσοι ἀνέγνωσαν τὴν ἱστορίαν του τὸν ἐνθυμοῦνται· καὶ τὴν ἀνέγνωσαν πάντες. Τοῦτο ἀρκεῖ.

Μουσουργὸς καὶ Αὐτοκράτωρ

Ὁ Δὸν Ζουὰν τοῦ Μόζαρτ παρεστάθη ἐν Βιέννῃ τὴν 7 Μαΐου 1783. Καὶ ἔκτοτε εἶνε προσφιλής. Ἀλλ' ὅτε κατὰ πρῶτον τὸν εἶδον, ἢ μᾶλλον τὸν ἤκουσαν οἱ Βιενναῖοι, πᾶν ἄλλο ἢ ἐνεθουσιάσθησαν. Τὸ ἀριστούργημα τοῦ Μόζαρτ οὐδὲ συνεκίνησε τοὐλάχιστον. Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσὴφ Β', εἷς τῶν ὀλίγων θαυμασάντων τὸ ἔργον:— Δὲν εἶνε διὰ τὰ δόντια τῶν Βιενναίων μου! εἶπεν ἐπὶ λέξει. Ὅτε ἤκουσε τοῦτο, ὁ Μόζαρτ εἶπε καὶ αὐτός:— Ἂς τοῖς δώσωμεν καιρὸν νὰ τὸν μασήσωσι. Καὶ εἶχε δίκαιον· μετὰ ἕνδεκα ἔτη, ὅτε τὸ δεύτερον ἐδόθη, ἡ Βιέννη ὁλόκληρος ἦτο τρελλὴ διὰ τὸν Μόζαρτ καὶ τὸν Δὸν Ζουάν.

Καὶ ὁ Φάουστ

Καί, πρᾶγμα παράδοξον, ἐνῷ παρασκευάζουσιν ἑορτὰς εἰς μνήμην τοῦ ἑνὸς υἱοῦ τοῦ Σατανᾶ, συμπίπτει καὶ ἡ πεντακοσιετηρὶς — λέγει — τοῦ ἄλλου· Τοῦ Φάουστ, τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸ πνεῦμα τοῦ Μεφιστοφιλοῦς, ὅπως ὁ Δὸν Ζουὰν ἀντιπροσωπεύει . . . τὴν ὕλην. Καὶ τὸν Φάουστ οὐδεὶς τὸν ἀγνοεῖ, τὸν πολιὸν δόκτορα, ὅστις τὰ πάντα ἀπαρνεῖται, χάριν τῆς χρυσῆς νεότητος, ἥτις θὰ τῷ ἀνοίξῃ, ἔστω καὶ διὰ διαβολικῆς κλειδός, τὴν θύραν τῆς ἐπιστήμης· τὸν ἰατρόν, τὸν ἀστρολόγον, τὸν μάγον, τὸν ἀπεμπολήσαντα τὴν ψυχήν του χάριν ὡραίας κόρης, τὸν σοφὸν ἀγύρτην τέλος, ὅστις ἐπόθησε ν' ἀνέλθῃ εἰς τὸν οὐρανόν, διὰ τῶν μελανῶν πτερύγων τοῦ προσάτου του καὶ ὅστις τοὐναντίον ἔπεσεν εἰς τὴν γέεναν τοῦ πυρός. πρῶτον θῦμα τῆς ἐρεύνης τοῦ βιβλίου, ὅπερ ὁ Θεὸς ὥρισε νὰ μὴ ἀναγνωσθῇ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Η ΚΟΡΩΠΗ Ἢ ΤΟ ΚΟΡΩΠΙΟΝ;

Ἀπὸ πολλοῦ ἐμέλλομεν νὰ γράψωμεν περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ χωρίου, ἐν ᾧ ἐπὶ ἔτος ὅλον διεμείναμεν ὡς σχολάρχης, ἀλλ' ἀείποτε ἐμέλλομεν, κωλυόμενοι ὑπ' ἄλλης ἐργασίας, ἣν ἐσπεύδαμεν ν' ἀποπερατώσωμεν, πρὸ τοῦ καταλάβῃ ἡμᾶς ἡ τοῦ χειμῶνος σχολικὴ ἐργασία. Περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ χωρίου τούτου ποικίλαι ὑπάρχουσι γνῶμαι, ἄλλων μὲν βεβαιούντων, ὅτι δέον νὰ λέγηται ἡ *Κορωπή*, ἄλλων δὲ δοξαζόντων ὅτι τὸ ἑλληνικώτερον καὶ ὀρθότερον εἶνε ἡ *Κεκροπία* ἢ *Κρωπειά*, καὶ ἄλλων πάλιν οἵ, ἀπορρίπτοντες πάσας τὰς εἰκοτολογίας ταύτας, προκρίνουσι τὸ φυσικώτερον *Κορωπίον*· οἷς καὶ ἐγὼ ἀσμένως συντάσσομαι. Κορωπίον φαίνεται τὸ γνησιώτερον, ἐπειδὴ κοινῶς ἀκούεται τὸ Κορωπὶ ἤ, ὡς ἔνιοι χυδαϊκώτερον ἐκφέρουσι, τὸ *Κουρουπί*. Οἱ γράφοντες ἡ *Κορωπὴ* δοξάζουσιν ὅτι ἐγένετο κατὰ παραφθορὰν τοῦ Κεκροπίας, Κεκροπή, Κορωπή, ἤ, ὡς βεβαιοῖ ὁ μακαρίτης Σουρμελῆς, ἔκ τινος τάχα Κοπρή, ἀγνώστου μὲν ἡμῖν καὶ ἀνυπάρκτου, κατ' αὐτὸν δὲ πιθανοῦ. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει οὕτω. Πολλοὺς τῶν χωρικῶν ἠρώτησα, ἂν ἔχωσί τινα παράδοσιν παλαιὰν περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ χωρίου καὶ πόθεν τοῦτο παρείληπται τὸ ὄνομα *Κορωπί*. Ὡς εἰκὸς δέ, ὑπ' ἀμαθίας ἀγόμενοι, πολλὰς καὶ ποικίλας ἔλεγον γνώμας καὶ δοξασίας, αἷς προσετίθεντο καὶ αἱ ἐκείνων, ἃς οὐδαμῶς νομίζομεν δίκαιον νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα.

Ἡ παλαιὰ θέσις τοῦ χωρίου, ἔλεγον, δὲν ἦτο ἐκεῖ, ἀλλὰ παρὰ τὸ Πεντελικόν, εἰς τὴν ὡραίαν θέσιν *Γέρακα*, καὶ ὅτι τὸ νῦν Κορωπὶ ἦτο *μετόχι*[1] τῆς μονῆς Πεντέλης, ὅπως καὶ μέχρι σήμερον ἐμφαίνουσι τὰ σωζόμενα ἴχνη τῆς μονῆς. Οἱ δὲ παμπόνηροι καλόγηροι, θέλοντες ν' ἀπαλλάξωσι τὴν Πεντέλην τῶν χωρικῶν ἐκείνων, ἐξηπάτησαν τοὺς παπούληδες διὰ πολλῶν τεχνασμάτων καὶ ἀντήλλαξαν τὸν μαγευτικὸν Γέρακα διὰ τοῦ Κορωπίου, θέσεως φαλακρᾶς, ἀδένδρου καὶ ἀνύδρου, πλὴν ἀλλ' ὅμως οἰνοπαραγωγοῦ ἀρίστης. Οἱ δὲ χωρικοὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐδυστρόπουν, τέλος δ' ὅμως ἀπεδέξαντο πεισθέντες ὑπὸ τοῦ προεστῶτος τοῦ χωρίου, ἰδόντος καθ' ὕπνον τὴν Παναγίαν καὶ διαταχθέντος ὅπως, παραλαβὼν τοὺς χωρικούς, ἀπαλλάξῃ τὴν μονὴν τῆς καθ' ἑκάστην ἐνοχλήσεως. Ἡ δὲ λέξις Κορωπὶ προῆλθεν ἐξ αὐτῆς τῆς μονῆς, οὖσα ἐπωνύμιον ἐκείνης, ὅπως καὶ τὸ εἰς τὸν αὐτὸν δῆμον χωρίον *Λιόπεσι* ὠνομάσθη ἐκ τοῦ Λιόπεσα=βουστάσιον, ὄντος ἐκεῖ μεγάλου τοιούτου, οὗ καὶ τὰ ἴχνη σῴζονται. *Λιόπα* δὲ ἀλβανιστὶ λέγεται ἡ ἀγελάς.

Διαφωνοῦμεν σφόδρα τῷ Σουρμελῇ, γράφοντι ὅτι τὸ ὄνομα εἶνε παλαιόν, παραφθαρὲν ἐκ τοῦ ἀνυπάρκτου Κοπρὴ (ἡ), οὗ τὸν κάτοικον λέγει Κοπρήτην καὶ Κοπρ(ε)αῖον. Εἰς τοῦτο δ' ἄγεται παρανοῶν τὸ ἀριστοφάνειον, ἐν Ἐκκλησιαζούσαις στ. 317:

— ὁ δ' ἤδη τὴν θύραν κρούων ὁ κοπρεαῖος,

καὶ Ἱππ. 899.

Νὴ τὸν Ποσειδῶ, καὶ πρὸς ἐμὲ τοῦτ' εἶπ' ἀνὴρ Κόπρειος.

Νομίζει δὲ ταῦτα ἐθνικὰ καὶ δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἐπαίχθησαν ὑπὸ τοῦ κωμικοῦ. Γελοιότατον βέβαια θὰ ἦτο, ἐὰν ἐνομίζομεν ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης ἠγνόει τὸ ἐθνικὸν τῆς Κρωπίας εἰπών.

Ὁ μὲν νοῦς ἐν Αἰτωλοῖς, τῷ δὲ χεὶρ' ἐν Κλωπιδῶν.

Πρὸς δὲ τούτοις, ἐξ ὅσων ἐγγράφων τοῦ χωρίου εἴδομεν, φαίνεται ὅτι καὶ ἡ ὀνομασία δὲν εἶνε πάνυ παλαιά, ἀλλὰ τῶν μετὰ τὴν ἐπανάστασιν χρόνων. Τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου φαίνεται ὅτι ἦτο *Κουρσαλᾶς* καὶ *Κουρσαλάδαις* οἱ κάτοικοι, ὡς καὶ ἐπιγραφή τις σῳζομένη ἐν τῷ ναῷ τῆς Παναγίας ἐντὸς τοῦ χωρίου δείκνυσι, καὶ τὰ μέχρι τοῦ 1833 γενόμενα ἔγγραφα ὑπό τινος διακόνου Ἀνθίμου βεβαιοῦσι. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἅπερ εἶδον, ἔχουσιν ὧδε. «Ἐν Κουρσαλᾶ τὴν 30 Φεβράρι 1833 . . . . ὁ δῆμος Ἀραφῆνος». Μόλις δὲ τῷ 1842 φέρεται ἐν τοῖς ἐγγράφοις «ἐν Κορωπὶ τὴν 4 Μαρτίου 1842, . . . δῆμος Κεκροπίας καὶ ἀπό τινων ἐτῶν μετεβλήθη εἰς δῆμον Κρωπίας, ἄνευ βεβαιότητος τῆς τοποθεσίας τῆς παλαιᾶς Κρωπίας, ἣν ἀναφέρει ὁ Θουκυδίδης παρὰ τὸ Αἰγιάλεων ὄρος πρὸς τὰς Ἀχαρνάς (Θουκ. Β. 19: «ἔπειτα προυχώρουν ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ Αἰγιάλεων ὄρος διὰ Κρωπειᾶς, ἕως ἀφίκοντο εἰς Ἀχαρνάς». Μεγάλη σύγχυσις ὑπάρχει ἐν τοῖς ἀντιγράφοις περὶ τῆς λέξεως, καὶ φέρουσι Κρωπ(ε)ιᾶς, ἢ Κρωπίας καὶ κοινῶς Κεκροπίας). Πάντως λοιπὸν νομίζομεν ὅτι δέον νὰ γράφηται τὸ Κορωπίον, ἐν Κορωπίῳ, ἢ κοινῶς *Κορωπί*, οὐδαμῶς δὲ ἡ Κορωπή, ἐν Κορωπῇ, ὅπερ ἀπᾴδει καθόλου.

Ὀλίγον ἀπωτέρω τοῦ χωρίου ὑπάρχουσι τὰ ἐρείπια παλαιοτέρου χωρίου *Φιλιάτι*, ὅπερ συγχέουσί τινες μετὰ τοῦ *Κουρσαλᾶ*. Περὶ τῶν κατοίκων δὲ τούτου λέγεται ὑπὸ τῶν χωρικῶν ὅτι οἱ ἄνδρες ἦσαν ὑπερφίαλοι, ἀλαζόνες, ὅτι ἔκλεπτον τοὺς πέριξ καὶ ὅτι ποτέ, ἐκπεσόντος πλοίου παρὰ τὸ Πορτορράφτι, μικρὸν λιμένα τέσσαρας ὥρας ἀπέχοντα τοῦ χωρίου, ἐπιπεσόντες ἐφόνευσαν τοὺς ναύτας καὶ διήρπασαν ὅ,τι ἂν εὗρον. Ὁ δὲ Θεός, τιμωρῶν αὐτούς, ὤθησε νὰ φάγωσιν ἰχθῦς τεταριχευμένους, ὧν ἦν πλῆρες τὸ φορτίον, καὶ ἐπειδὴ ἦσαν μεμολυσμένοι ὑπὸ κακῆς τινος ἀσθενείας, προσεβλήθησαν ὑπὸ τῆς νόσου καὶ ἀπέθανον πάντες πλὴν μιᾶς γραίας, σωθείσης καὶ διαφυγούσης εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὅτι δὲ δὲν ἦτο ὁ Κουρσαλᾶς τὸ Φιλιάτι, ἀλλ' αὐτὸ τὸ Κορωπίον ἐμφαίνει καὶ ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα ἐπιγραφή, ἔχουσα ὧδε·

+ Κουρσαλᾶ +
1730 ἐξανακαι-[illegible]
νουργόθη ὁ θ[illegible]
ναὸς ἡ Κ[illegible]
τῆς Θεο[illegible]
Γεοργ[illegible]
νάκη κτήτ[illegible]
τωρας Ντόνη[illegible]
Δήμας μὲ τὸ ἐ-
πήληπο χωρί-
ο

Ἐν παρόδῳ δὲ λέγομεν ὅτι ἀριστερὰ τῷ βλέποντι τὸν ναὸν ὑπάρχει παλαιὰ ἐπιγραφὴ ἥδε·

ΦΙΛΕΤΑΙΡΟΣ
ΦΙΛΟΚΡΑΤΟΥΣ

Περὶ τῶν λοιπῶν ἀναγλύφων καὶ ἐπιγραφῶν, ἃς περισυλλέξας ἔχω ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Σχολείῳ, πολὺς γενήσεται λόγος βραδύτερον.

Τἀνωτέρω ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ γράψωμεν, ὁρμηθέντες ἐκ τοῦ λόγου ὅτι δέον νὰ ἐρευνᾶται ἡ ἀλήθεια. Ἐὰν δὲ τυχὸν ἐπλανήθημεν καὶ ἡμεῖς, ἔχουσιν εὐρὺ τὸ πεδίον τῆς ἐρεύνης καὶ ἄλλοι, ὅπως ἐργασθέντες ἀπαλλάξωσιν ἡμᾶς τοῦ νὰ πλέωμεν εἰς τὸ πέλαγος τῆς πλάνης.

ΘΕΜ. ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ

1 Καὶ οὐχὶ ἡ τόχη, ὡς λέγει ὁ Σουρμελῆς.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. ΛΕΩΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'. ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 26 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1887. ΕΤΟΣ Δ', ΑΡΙΘ. 35.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ
ΓΡΑΦΕΙΑ. Πλατεῖα ΚΕ' Μαρτίου, παρὰ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ
ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΜΕΤΑ ΔΕΛΤΙΟΥ
καὶ πωλεῖται λεπτ. 15. Παλαιὰ φύλλα λεπτ. 20.
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ἐν Ἑλλάδι δραχμαὶ 10. Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 12.

ΤΙΜΗ ΑΓΓΕΛΙΩΝ. Ὁ στίχος ἅπαξ δρ. 1, δὶς 1,50. Διὰ πλειοτέρας καταχωρίσεις κατ' ἀποκοπήν.

ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ ἡ συνδρομή, ὡς γνωστόν, ἄρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ λήγει εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους. Ἐπειδὴ ὅμως πολλοὶ ἐξεδήλωσαν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ παρακολουθήσωσι τὸ νέον μυθιστόρημα ΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΧΡΟΝΙΑ, ἡ Διεύθυνσις ἀπεφάσισε νὰ δεχθῇ συνδρομητὰς ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ φύλλου μέχρι τέλους τοῦ ἔτους ἐπὶ προπληρωμῇ δρ. **3** *διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ φρ. χρ.* **4** *διὰ τὴν ἀλλοδαπήν.*

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

117) **Ταμεῖον τῆς Πατρολογίας**, ἤτοι συλλογὴ τῶν ἐν τῇ Πατρολογίᾳ τοῦ MIGNE κυριωτέρων ἐννοιῶν, φράσεων καὶ ὑποθέσεων, ἐν ᾗ συμπεριελήφθησαν καὶ πολλὰ ἐκ τῶν δοκίμων Βυζαντινῶν συγγραφέων καὶ Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ πεζογράφων, ὑπὸ Δωροθέου Σχολαρίου, πρώην Μητροπολίτου Λαρίσσης, τοῦ Θετταλοῦ. Τόμος Β'. Σχ. 4, σελ. 100.

118) **Φυσικὴ καὶ Χημικὴ περιγραφὴ τῶν ἐν Μεθάνοις ἰαματικῶν ὑδάτων**, μετὰ τριῶν πινάκων ὑπὸ Ἀναστασίου Κ. Δαμβέργη. Ἀθῆναι, σχ. 8, σελ. 20.

119) **L' automne**, mazurka pour piano, par Joseph Guida, dédiée à Mr Jean Canaris. Athènes, pag. 4.

120) **La matinée**, Polka pour piano par Joseph Guida dédiée à Mr Nicolas E. Manitaki, Palermo pag. 8.

Ἀγγέλλονται

Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη, σύγγραμμα κατὰ δεκαπενθήμερον ἐκδοθησόμενον εἰς τεύχη, ἐξ 90 καὶ πλέον σελίδων ἕκαστον. Ἐν αὐτῷ θὰ περιληφθῶσι τὰ διὰ τὴν φιλολογικὴν ἢ ἠθικὴν αὐτῶν ἀξίαν περιώνυμα ἔργα πάντων τῶν μεγάλων συγγραφέων, ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ τῶν Τραγικῶν μέχρι τοῦ Μολιέρου καὶ τοῦ Οὐγκώ. Πρῶτα ἐκδοθησόμενα ἔργα εἶνε ὁ **Θάνος Βλέκας**, ἑλληνικὴ ἠθογραφία, τοῦ κ. Π. Καλλιγᾶ, ἡ **Νεοελληνικὴ Γραμματολογία**, ἔργον ἀνέκδοτον τοῦ κ. Ἀλεξ. Ρ. Ραγκαβῆ καὶ ὁ **Ἐξηνταβελόνης**, κωμῳδία τοῦ Μολιέρου, ἐξηλληνισμένη ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων. Ἐκδότης Γουλιέλμος Μπάρτ.

Émille de Girardin

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ
Η ΑΓΑΠΗΣΑΣΑ ΔΥΟ

Κατὰ μετάφρασιν τῆς Κας Ε Ι*

1ον
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ "ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ"

ΚΟΜΨΟΣ ΤΟΜΟΣ ΕΚ ΣΕΛ. 280.

Μετ' ἐπιλόγου

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡΑΧ. 3

1887

Ὁ ποιητὴς κ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΤΙΝΕΛΗΣ, ὁ ἐκδώσας καὶ ἰταλιστὶ διάφορα ἔργα, ἐκτιμηθέντα μάλιστα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰταλίᾳ, ἐν ᾗ τυγχάνει καὶ μέλος διαφόρων Ἀκαδημιῶν, ἔχων διαθεσίμους τινὰς ὥρας, δέχεται μαθητρίας καὶ μαθητάς, ἵνα παραδώσῃ εἰς μὲν τοὺς Ἕλληνας ἰταλικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν, εἰς δὲ τοὺς ἀλλοδαποὺς ἑλληνικήν· ἐὰν δ' εὕρῃ μαθητὰς καταλλήλους, εἶνε πρόθυμος νὰ παραδώσῃ κριτικὴν καὶ αἰσθητικήν. Ἡ «Ἑβδομάς», θεωροῦσα ἀπόκτημα πολύτιμον τοιοῦτον διδάσκαλον, εἶνε βεβαία ὅτι πολλοὶ θὰ σπεύσωσι νὰ ἐπωφεληθῶσι τῆς διδασκαλίας τοῦ προσφιλοῦς ποιητοῦ καὶ συνεργάτου της.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ
ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Γραμμὴ Πειραιῶς-Κορίνθου-Αἰγίου-Πατρῶν

		Ἁμαξ. 1 Ταχεῖα	Ἁμαξ. 3 Κοινή	Ἁμαξ. 33 Κοινή
Ἐκ Πειραιῶς	ἀναχ.	7.25 π. μ.	11 π. μ.	4. μ.μ.
» Ἀθηνῶν	»	8 »	11.35 »	4.35 »
Κόρινθον	ἀφ.	11.18 »	3.10 »	8.45 »
	ἀν.	11.38 »	3.35 »	
Αἴγιον	ἀφ.	2.44 μ. μ.	7.21 »	
	ἀν.	2.50 »	7.28 »	
Πάτρας	ἀφ.	4.10 »	9.15 »	

		Ἁμαξ. 2 Ταχεῖα	Ἁμαξ. 4 Κοινή	Ἁμαξ. 32 Κοινή
Ἐκ Πατρῶν	ἀν.	7 π. μ.	10.45 π. μ.	
Αἴγιον	ἀφ.	8.20 »	12.32 μ. μ.	
	ἀν.	8.28 »	12.40 »	
Κόρινθον	ἀφ.	11.35 »	4.35 »	
	ἀν.	11.55 »	5 »	8. π.μ.
Ἀθήνας	ἀφ.	3.25 »	8.43 »	12.30 μ.μ.
	ἀν.	3.40 »	8.58 »	12.45 »
Πειραιᾶ	ἀφ.	3.57 »	9.18 »	1.05 »

Γραμμὴ Κορίνθου-Ἄργους-Ναυπλίου

Ἁμαξοστ. 201			Ἁμαξοστ. 204		
Ἐκ Κορίνθου	ἀν.	12 μ.μ.	Ἐκ Ναυπλίου	ἀν.	12.10 μ.μ.
Ἄργος	ἀφ.	2.30 »	Ἄργος	ἀφ.	12.35 »
	ἀν.	2.40 »		ἀν.	12.45 »
Ναύπλιον	ἀφ.	3.05 »	Κόρινθον	ἀφ.	3.15 »

Τοπικαὶ ἁμαξοστοιχίαι

Γραμμὴ Κορίνθου-Ξυλοκάστρου

Ἐκ Κορίνθου ἀν.	7 π. μ.	Ἐκ Ξυλοκάστρ. ἀν.	8.45 πμ
Ἐκ Κιάτου ,,	7.56 ,,	Ἐκ Κιάτου ,,	9.22 ,,
Εἰς Ξυλόκαστρ. ἀφ.	8.30 ,,	Εἰς Κόρινθον ,,	10.15 ,,

Γραμμὴ Ἀκράτας-Αἰγίου-Πατρῶν

Ἐξ Ἀκράτας ἀν.	7 π.μ.	Ἐκ Πατρῶν ἀν.	4.15 μ.μ.
Ἐκ Διακοπτοῦ ,,	7.46 ,,	Ἐξ Αἰγίου ,,	6.11 ,,
Ἐξ Αἰγίου ,,	8.36 ,,	Ἐκ Διακοπτοῦ ,,	6.54 ,,
Εἰς Πάτρας ἀφ.	10.30 ,,	Εἰς Ἀκράταν ἀφ.	7.35 ,,

Γραμμὴ Ναυπλίου-Ἄργους-Μύλων (Λέρνη)

Ἐκ Ναυπλίου ἀν.	7 πμ	10.50πμ	5 μμ
Ἐξ Ἄργους ,,	7.40 ,,	11.30μμ 2.50μμ	ἀφ. 5 30μμ
Μύλους ἀφ.	8.05 ,,	11.55πμ 3.15μμ	
ἀν.	8 20 ,,	12.05πμ 3.25μμ	
Ἄργους ,,	9 ,,	ἀφ. 12.30πμ 4 μμ	ἀν. 5.40μμ
Εἰς Ναύπλιον ἀφ.	9.30 ,,	4.30μμ	ἀφ. 6.10μμ

Αἱ ἁμαξοστοιχίαι 1 καὶ 2 ἐκτελοῦσι τὸ δρομολόγιόν των εἰς οὐδεμίαν σταθμεύουσαι στάσιν. Πᾶσαι αἱ λοιπαὶ σταθμεύουσιν εἰς τὰς διαμέσους στάσεις δι' ἐπιβάτας καὶ ἐμπορεύματα, συμφώνως μὲ τὸ εἰς τοὺς σταθμοὺς ἀνηρτημένον λεπτομερὲς δρομολόγιον. Οἱ ἐπιβάται Μύλων (Ναυπλίου) οἱ ἀφικνούμενοι εἰς Ἄργος τὴν 12.30 μ. μ. ἀναχωροῦσι διὰ μὲν τὴν Κόρινθον καὶ Ἀθήνας τὴν 12.45 διὰ δὲ τὸ Ναύπλιον τὴν 2.40 μ. μ.

ΣΗΜ. Ἡ ἔναρξις τῆς λειτουργίας τῆς γραμμῆς Αἰγίου-Πατρῶν θέλει εἰδοποιηθῆ ἐν καιρῷ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΡΟΛΟΥ ΜΠΕΚ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΟ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

90 ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΕΧΡΩΜΑΤΙΣΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΣΙΝ
ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΤΡΙΑ
Α' ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ — Β' ΠΤΗΝΑ
Γ' ΕΡΠΕΤΑ, ΙΧΘΥΣ, ΜΑΛΑΚΙΑ,
ΕΝΤΟΜΑ, ΣΚΩΛΗΚΕΣ ΚΑΙ ΑΚΤΙΝΩΤΑ

Μετ' ἐπεξηγηματικοῦ κειμένου κατὰ τὴν συγγραφὴν
ΤΟΥ
DR. G. H. DE SCHUBERT
ΥΠΟ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ
Ὑφηγητοῦ τῆς Ζωολογίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ

Τιμᾶται δεδεμένον Δρ. 25

Τὸ εἰκονογραφημένον τοῦτο ἔργον παρίστησι τὰ ζῷα κατ' εἴδη διῃρημένα, βιοῦντα ἐν τῇ φύσει κατὰ τὸν ἰδιάζοντα ἑκάστῳ αὐτῶν χαρακτῆρα. Τὸ ἀναλαβὸν τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου τούτου καλλιτεχνικὸν κατάστημα κατέβαλε κατὰ τὴν διακόσμησιν πᾶσαν φροντίδα, οὕτως ὥστε ὡς πρὸς τὴν κατὰ φύσιν ἀπεικόνισιν καὶ τὸν πιστὸν χρωματισμὸν ΟΥΔΕΝ ΕΤΕΡΟΝ ΕΡΓΟΝ ΔΥΝΑΤΑΙ ΝΑ ΠΑΡΑΒΛΗΘΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΝ, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε τὸ ἔργον αὐτὸ ἀπαραίτητον διδακτικὸν βιβλίον τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας.

Σπανίως τῷ ὄντι ἔτυχεν ἔργον ἐν τόσῳ βραχεῖ χρόνῳ τόσης καταπληκτικῆς διαδόσεως καὶ τόσους φίλους προσεκτήσατο ἕνεκα τῆς πρακτικῆς αὐτοῦ ἀξίας, ἣν οὐδὲ κατὰ προσέγγισιν ἄλλα ὅμοια ἔργα ἔλαβον μέχρι τοῦδε, ὅσον ἡ Ἱστορία τῶν ζῴων τοῦ SCHUBERT. Ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου, συγκρινομένη πρὸς τὴν λαμπρὰν διακόσμησιν αὐτοῦ, εἶνε ἐφικτὴ πάσῃ οἰκογενείᾳ καὶ σχολῇ.

Ὁ ἐκδότης ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΚ

Διευθύνσεις

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΒΙΣΒΙΖΗΣ, δικηγόρος, ὁδ. Ἀδριανοῦ 67.
ΛΕΩΝ ΟΛΙΒΙΕ καθηγ. Γαλλικ. ὄπισθεν Θεάτρου Ἀθ.
Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ ὀδοντοϊατρός. Ὁδ. Πατησίων 3.
ΑΔΕΛΦ. ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΙ ἔμποροι. Ὁδ. Εὐαγγελ.
ΕΛΛΗΝ. ΗΛΕΚΤΡ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ. Ὁδ. Φιλελλήνων 22.
ΚΑΡΟΛΟΣ ΜΠΕΚ βιβλιοπώλης, ἐκδότης. Ὁδ. Ἑρμοῦ
ΓΕΡΑΣΙΜΙΔΗΣ ἰατρὸς γυναικολόγος. Ἀρχ. ὁδ. Πειρ.
Ν. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ δικηγόρος. Ὁδ. Εὐριπίδου 41.

Σεπτέμβριος Ἡμερομηνία N.	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ Ἡμ.	Ἑορταί
8	26 Σάββ.	Ἡ μετάστ. Ἰωάννου Θεολ. ἀργία.
9	27 Κυρ.	Καλλιοστράτου καὶ σὺν αὐτῷ μαρτ.
10	28 Δευτ.	Χαρίτωνος ὁμολ. καὶ Παφνουτίου πρ.
11	29 Τρίτη	Κυριακοῦ τοῦ ἀναχωρητοῦ.
12	30 Τετ.	Γρηγορίου ἐπισκ. Μ. Ἀρμενίας.
13	1 Πέμπτ.	Ἀνανίου ἀπ. καὶ Ρωμανοῦ μελῳδ.
14	2 Παρ.	Κυπριανοῦ ἱερομ. καὶ Ἰουστίνης.

Ἀνατολὴ 6.4'. Δύσις 5.38'. Μέγεθος ἡμέρας 11.26'

ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Σεπτεμβρίου 26. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἦν ἐκ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου καὶ τῆς Σαλώμης, ἁλιεὺς δὲ τὸ ἐπάγγελμα. Γενόμενος μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ, ἦτο ἐκ τῶν ἐπιστηθιωτέρων αὐτοῦ καὶ ἠγαπημένων· μόνος δ' οὗτος ἠκολούθησεν Αὐτῷ μέχρι τοῦ Σταυροῦ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου ἐκήρυξεν εἰς πᾶσαν τὴν Ἀσίαν, καὶ ἰδίᾳ εἰς Ἔφεσον, τῷ δὲ 96 ἔτει, ὅτε ἐκινήθη ὑπὸ Δομητιανοῦ ὁ δεύτερος κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμός, συνελήφθη καὶ ἤχθη δέσμιος εἰς Ρώμην, ἔνθα ἐβλήθη ἐν πυρὶ ζέοντος ἐλαίου λέβητι. Σωθεὶς δὲ ἐκ θαύματος τῆς βασάνου ταύτης, ἐξωρίσθη εἰς Πάτμον, καὶ ἐκεῖ συνέγραψε τὴν Ἀποκάλυψίν του. Ἐκεῖθεν ἐπανέκαμψεν εἰς Ἔφεσον καὶ συνέγραψε τὸ κατ' αὐτὸν (κατὰ Ἰωάννην) Εὐαγγέλιον τελευταῖος τῶν λοιπῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ τὰς τρεῖς αὐτοῦ Καθολικὰς ἐπιστολάς. Ἀπέθανε δὲ τῷ 100ῷ μ. Χ., ἐπὶ Τραϊανοῦ, ἐν ἡλικίᾳ 95 ἐτῶν. Ὠνομάσθη δὲ **Θεολόγος**, διότι αὐτὸς κατ' ἐξοχὴν ἐθεολόγησεν μετὰ σπανίας δυνάμεως καὶ ὑψηλῶς τὰ περὶ γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ· ὁμοῦ καὶ παρὰ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ζωγραφεῖται μορφὴ ἀετοῦ, ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων συμβολικῶν ζώων, ἅτινα εἶδεν ὁ προφήτης Ἰεζεκιήλ.

Σεπτεμβρίου 28. Ὁ Βαρούχ ἐχρημάτισε μαθητὴς καὶ γραφεὺς τοῦ προφήτου Ἱερεμίου· συνέγραψε δὲ τὴν εἰς 5 κεφάλαια σωζομένην προφητείαν αὐτοῦ τὸ πέμπτον ἔτος τῆς ἐπὶ Σεδεκίου ἐν Βαβυλῶνι αἰχμαλωσίας τῶν Ἰουδαίων.

Σεπτεμβρίου 29. Ὁ ὅσιος πατὴρ Κυριακὸς ἐγεννήθη ἐν Κορίνθῳ περὶ τὰ 300 μ. Χ., ἀσπασθεὶς δὲ τὴν Χριστιανικὴν θρησκείαν ἐγένετο ἀσκητὴς ἐν Παλαιστίνῃ ὑπὸ τὸν μέγαν Εὐθύμιον, καὶ ἀπεβίωσεν ἐν τῷ ἀσκητικῷ βίῳ τῷ 408, ἄγων ἡλικίαν 105 περίπου ἐτῶν.

Σεπτεμβρίου 30. Ὁ ἱερομάρτυς Γρηγόριος ἦν Πάρθος, ἐγεννήθη δὲ τῷ 240 μ. Χ. ἔτει· δὲ χθὲς τὸν Χριστιανισμὸν ἐν Καισαρείᾳ, ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Λεοντίου, συνέτεινε δὲ μεγάλως εἰς τὴν διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις.

Ὀκτωβρίου 1. Ὁ Ἀνανίας, εἷς τῶν Ο', καταγόμενος ἐκ Δαμάσκου, ἔνθα διὰ θείας ἀποκαλύψεως ἐβάπτισε τὸν Ἀπόστολον Παῦλον· ἀπέθανε δὲ μαρτυρικῶς ἐπὶ ἡγεμόνος Λουκιανοῦ. — Ὁ δὲ Ρωμανὸς ἠκμασε τῷ 496 ἐπὶ Ἀναστασίου, γενόμενος διάκονος τῆς ἐν Βηρυτῷ Ἐκκλησίας καὶ πρῶτος ποιητὴς τῶν Κοντακίων· αὐτὸς δὲ πρῶτος ἐμελῴδησε τὸ **«Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερουσιον τίκτει»** τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως.

Ὀκτωβρίου 2. Ὁ ἱερομάρτυς Κυπριανός, ἐξ Ἀντιοχείας καταγόμενος, ἦτο μάγος καὶ λατρευτὴς τῶν δαιμόνων· προσεπάθει δὲ διὰ γοητειῶν νὰ ἑλκύσῃ τῆς Ἰουστίνης τὸν ἔρωτα. Ἀλλ' αὕτη, τεθωρακισμένη διὰ τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, ἀπέκρουσε τὰς μαγείας καὶ κατίσχυσε τῶν κατὰ γθονίων ἐνεργειῶν τοῦ ἐραστοῦ, ὅστις ἐπὶ τέλους ἐπείσθη εἰς Χριστὸν καὶ ἐγένετο ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ. Ἀμφότεροι ἐτιμήθησαν τὴν κεφαλὴν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ.

ΜΙΚΡΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Διὰ Βασ. διατάγματος ὡρίσθη ὅπως κατὰ τὸ ἀρξάμενον σχολικὸν ἔτος λειτουργήσῃ ἡ ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ τηλεγραφικὴ σχολή, διωρίσθησαν δὲ καὶ οἱ διδάξοντες καθηγηταί. Αἱ αἰτήσεις πρὸς κατάταξιν εἶνε δεκταὶ μέχρι τῆς Α' Ὀκτωβρίου. — Οἱ μαθηταὶ τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς σχολῆς τῶν ὑπαξιωματικῶν, οἱ περατώσαντες ἐφέτος τὰ ἐν αὐτῇ μαθήματα, προήχθησαν εἰς ἀνυπολογάγους τῶν σωμάτων, ἃ ἦσαν προωρισμένοι.

ΕΓΧΩΡΙΑ

Παραχαλασυνέβησαν τὴν παρελθοῦσαν Δεκέμβριον ἐν Μενιδίῳ τῶν Ἀγαρνῶν ἕνεκα τοῦ ἐπὶ τοῦ Πάρνηθος ἐπιδίκου δάσους, οὗ τὴν κυριότητα διεκδικεῖ ἡ κοινότης αὐτῆς καὶ τὸ Δημόσιον. Ἕνεκα τούτου οἱ κάτοικοι ἀντέστησαν κατὰ τῆς ἀρχῆς, ἥτις συνέλαβε καὶ ἐφυλάκισε τρεῖς ἐξ αὐτῶν. — Διατρίβει ἐνταῦθα ὁ διάσημος ἀρχιτέκτων κ. Χάνσεν, κατὰ τὰ σχέδια τοῦ ὁποίου ἔγουσιν οἰκοδομηθῆ τὰ κάλλιστα τῶν ἐν Ἀθήναις δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν κτιρίων, καὶ εἰς ὃν ἤδη ὑπεβλήθησαν διάφορα σχέδια ἀνεγέρσεως Κεντρικοῦ μουσείου τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ ἄλλων δημοσίων οἰκοδομημάτων. — Ἀναμένεται ἐν Πειραιεῖ Ἀμερικανικὸς στόλος ἐκ τριῶν πλοίων. — Ἀφίκετο ὁ ἐνταῦθα νεωστὶ διορισθεὶς πρεσβευτὴς τῆς Γερμανίας κ. Δεμαίτρ· ἀναμένεται δὲ ὁ νέος τῆς Αὐστρίας πρεσβευτὴς κ. Κοζέκ. — Ἀπὸ τῆς ἐπιούσης ἀρχίζουσι μὲ ἐπιμονὴν ἀναλαμβάνουσι τὰ καθήκοντα των ἐν τοῖς δήμοις οἱ νεωστὶ ἐκλεγθέντες ἄρχοντες αὐτῶν. — Σεισμὸν λίαν σφοδρὸν, γενόμενον αἰσθητὸν καθ' ἁπασαν σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ δὲ περὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ἠσθάνθημεν ἐνταῦθα τὴν 1 ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον τῆς παρελθούσης Τρίτης. Εὐτυχῶς οὐδὲν δυστύχημα συνέβη, μόνον δὲ ἐν Ἀμφίσσῃ ἐβλάβη σημαντικῶς ὁ μητροπολιτικὸς ναός, ἐν Κιάτῳ δὲ καὶ Ξυλοκάστρῳ κατέρρευσαν οἰκίαι τινές. — Ὁ ἐνταῦθα παρεπιδημήσας ἐπί τινας ἡμέρας γάλλος ἰατρὸς κ. Τρελλὰ ἐπεσκέφθη τὰ διάφορα νοσοκομεῖα, χθὲς δὲ ἀνεχώρησεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. — Κατέπλευσεν εἰς Πειραιᾶ τὸ ἀτμόπλοιον «Ἀχιλλεὺς» τῆς ἑταιρείας Λόϋδ ἐφ' οὗ ἐπιβαίνουσι περὶ τοὺς ἑκατὸν Οὔγγροι περιηγηταί, χάριν μελετῶν περιηγούμενοι διάφορα μέρη τῆς Ἀνατολῆς. — Ἐνταῦθα ἐπιπολάζει ἡ νόσος ὀστρακιά, προσβάλλουσα ἰδίᾳ τοὺς μικροὺς παῖδας. — Ὁ ἀριθμὸς τοῦ λαχείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, ὁ κερδίσας 70 χιλ. φρ. ἀνῆκεν εἰς τὸ Ἀρσάκειον. — Ἀπεφασίσθη ἤδη ὁριστικῶς ἡ κατεδάφισις τοῦ «Ἱερᾶς τῶν Ὀλυμπίων» καὶ ἡ ἐξαρτύσις τοῦ περὶ αὐτὸ καὶ τὸ Ζάππειον μέγαρον χώρου. — Ἐξεδόθη ἔνταλμα φυλακίσεως τῶν κατηγορουμένων διὰ τὴν πρὸς τὸν ἐνταῦθα πρεσβευτὴν τῆς Τουρκίας ἀποσταλεῖσαν ἐπιστολήν, δι' ἧς ἐκαλοῦν αὐτὸν εἰς συνέντευξιν, τῆς πράξεως χαρακτηρισθείσης ὡς ἐκδιασμοῦ. — Ἐν τῇ Ἀκροπόλει, ἀνεκαλύφθη, εἰς βάθος 4 μέτρων, ἐντετειχισμένον κολοσσαῖον ἄγαλμα ἀνδρὸς ἀρχαϊκῆς τέχνης. — Ἐν Πειραιεῖ ναυλογεῖ μοῖρα ἰταλικοῦ στόλου ὑπὸ τὸν ὑπονάυαρχον Νικάστρο.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Σήμερον λήγει ἡ προθεσμία τῆς ἐγγραφῆς καὶ ἀνανεώσεως τῶν εἰσιτηρίων τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Ἤδη ἐποιήσαντο ἔναρξιν τῶν παραδόσεων τινὲς τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἄρχονται τακτικῶς τὰ μαθήματα. — Ἀπεφασίσθη νὰ προστεθῇ καὶ ἀγόρα τάξις ἐν τῷ πρακτικῷ Λυκείῳ, ἐν ᾧ ἤδη θὰ γίνωνται δεκτοὶ καὶ τελειόφοιτοι τῶν γυμνασίων.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Τὸ σπουδαιότερον ἐξωτερικὸν τῆς ληγούσης ἑβδομάδος, ὅπερ ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ τύπου, εἶνε ἡ συνέντευξις ἣν ἐπρωθυπουργοῦντος τῆς Ἰταλίας κ. Κρισπὶ ἔσχε μετὰ τοῦ κ. Βισμαρκ ἐν Φρειδερίχσρουη. Κατὰ τὰ φρόμενα, ἡ Ἰταλία προσεχώρησεν εἰς τὴν Αὐστρογερμανικὴν συμμαχίαν ἐπὶ ὑποσχέσει τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ἀναπτύξεως περὶ τὴν Μεσόγειον, ὁ δὲ Βισμαρκ προσήνεγκε τὴν μεσολάβησίν του περὶ συμφιλιώσεως τοῦ Βατικανοῦ μετὰ τῆς Ἰταλίας. — Ὁ ἡμέτερος βασιλεὺς, διατρίβων ἐν Βιέννῃ, ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ κόμητος Καλνόκυ. Ἡ δὲ βασιλικὴ οἰκογένεια θὰ φθάσῃ ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ α' δεκαημέρου τοῦ ἐπιόντος μηνός. — Ἐν Σμύρνῃ ἐπιπολάζει ἡ νόσος εὐλογίᾳ, ἐξ ἧς πάσχουσι περὶ τοὺς 800. — Κατὰ τὰς ἐσχάτως γενομένας ἐκλογὰς ἐν Σερβίᾳ, ἐξελέγησαν 85 βουλευταὶ ῥιζοσπαστικοὶ καὶ 51 φιλελεύθεροι, εἴκοσι δ' ἐκλογαὶ ἠκυρώθησαν.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ν. Ι. Α. Εἴμεθα ἁπλοῖ ἐργάται ἡμεῖς. Ἀλλ' ἀρχηγοὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ δὲν ὑπάρχουσιν ἀκόμη. — Π. Σ., Μ. Α., κ. Εἰρ. Τ., Ν. Α. Π. Ἀδελφ. Β. Κών/πολιν. Ἐλήφθησαν. Ἐσταλήσαν. — Κυρίῳ. Μεγαλείτερος ναὸς τοῦ κόσμου εἶνε ὁ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἐν Ρώμῃ, δυνάμενος νὰ περιλάβῃ 54 χιλ. ἀνθρώπων· μετὰ τοῦτον ἡ τοῦ Μιλάνου μητρόπολις 37 χιλ., ὁ τοῦ Ἁγ. Παύλου ἐν Λονδίνῳ 25, καὶ ὁ τῆς Ἁγίας Σοφίας 23. — Ἀνησύχῳ. Ἀνδὲν ἀπατώμεθα, ἡ τελευταία ἔκρηξις τοῦ ἐν Θήρᾳ ἡφαιστείου ἐγένετο τῷ 1866. — Καν Μ. Π. Κων/πολιν. Εἶνε ἀδελφὴ νεωτέρα τοῦ διευθυντοῦ. — Ροδίῳ, Ρόδον. Δάν' ἀπαντήσωμεν, ἀξιοῦμεν νὰ φέρῃ ὑπογραφὴν ἐρώτησις παρομοία. — Δυσχόλῳ. Κολακευτικωτάτη εὐμένεια ἐκ μέρους ὑμῶν διὰ καθήκον τῆς Ἑβδομάδος ἀπολύστατον. — Ν. Δ. Πετρούπολιν. Γκένγι πλούτοχενι. Μπλαγονδαρίμ. — Δ. Σ. Τρυφερώτατον. Θὰ τὸ φυλάξωμεν διὰ νὰ γίνῃ ἐπίκαιρον, διότι:

Τώρα ἀρχίζουν στοῦ βουνοῦ τὴν κορυφὴ τὰ χιόνια
Καὶ φεύγουν ἀπὸ τὴς παλαιᾶς φωλιᾶς τὰ χελιδόνια.

Μ. Σ. Δὲν ἠξεύρομεν. Ἀποτάθητε εἰς τὴν συνάδελφον, καὶ ἂν αὕτη ἠξεύρῃ, σᾶς παρέχομεν τὴν Ἑβδομάδα δωρεὰν ἐπὶ χίλιας ἑβδομάδας. — Αἴνῳ. Οἱ ἀρχαῖοι ἐζήτουν τὴν εἴσοδον τοῦ Ἅδου· ἂν τὴν ἐζήτουν οἱ νεώτεροι, θὰ τοὺς παρεπέμπομεν εἰς τὸ ποίημά σας. — Α. Μ. Κωνσταντινούπολιν. Καλὴ ἡ συμβουλή, ἀλλὰ καλλιτέρα ἡ συδρομή. — Δ. Π. Καὶ διὰ σᾶς. Καλὴ ἡ ἐπιστολή, ἀλλὰ καλλιτέρα ἡ ἀποστολή. — Πωρωτῆ. Ἀναμένομεν κατεπειγόντως. — Δ. Χ. Λαβόντες μόνον Δ. Τ. — Δ. Π. Ζάκυνθον. Τώρα μάλιστα. — Π. Ε. Ἀμισσόν. Α. Ε. Καβάλλαν. Π. Μ. Χίον. Ἕνεκα τοῦ τηχυδρομικοῦ ζητήματος ὑπέστημεν πολλὰ τέλη καὶ σεῖς ἀργοπορίας. Ἐλπίσωμεν ὅτι ἠσυχάσαμεν. — Τ. Β. Βράϊλαν. Πλὴν σταλῆ. Διεύθυνσις διωρθώθη. — Σ. Μ. Λεόβαν. Ἐλήφθησαν. Ἠτο λάθος. Εἶνε προσωπικὴ καὶ διὰ τοὺς λόγους ὑμῶν καὶ δι' ἄλλους, οὓς ἐν καιρῷ θὰ ἐκθέσωμεν. — Φ. Α. Ἀσσεῖον νὰ παραιτήθῃ, ἀφοῦ ὀφείλετε. Καὶ ὑμεῖς δὲν γνωρίζετε ὅτι θὰ ὑπερασπίσωμεν τὸ πτωχὸν ταμεῖον τῆς Ἑβδομάδος. — Ν. Δ. Π. Ἀγρίνιον. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. — Ν. Β. Βῶλον. Πρὶν λήξῃ τὸ ἔτος; Καί... — Π. Σ. Ραγκούν. Ἐγράψαμεν ταχυδρομικῶς καὶ ἀναμένομεν ἀπάντησιν· α' παρέλαβε ἀλλὰ δὲν κτίζει. β' Ἰδῆτε εἰς τὸν χάρτην. — Μ. Μ. Μελιτούπολιν. Θὰ σᾶς γράψωμεν. — Ἀνεμομύλῳ. Ἡ ἁγία Θηρεσία εἶπε ποτὲ ὅτι ὁ «διάβολος θὰ πάσχῃ πολὺ μὴ δυνάμενος ν' ἀγαπᾷ!» Σεῖς εἴσθε καλά; Β. Ὡς μ' ἐνθυμοῦμαι, ὁ Βιλλὰρ, ἐν ἔτει 1530 Γάλλος τις μοναχὸς ἔλεγεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος: «Ἐφευρέθη νέα τις γλῶσσα, ἡν καλοῦσιν ἑλληνικήν. Προσέχετε ἀπ' αὐτῆς, διότι εἶνε μήτηρ ὅλων τῶν αἱρέσεων!..»